

Klimabarometeret 2020

Rapport

Udgivet: September 2020

Forfatter: Mikael Bellers Madsen

Støttet af: VILLUM FONDEN

CONCITO

DANMARKS GRØNNE TÆNKETANK

Indhold

Indledning	3
Sammenfatning og analyse	4
Fortsat stor bekymring og folkelig opbakning til den grønne omstilling blandt danskerne	4
Ud af krisen: Opbakning til grøn genstart og målrettede CO ₂ -afgifter	6
Befolkningens vurdering af klimapolitisk handlekraft i fremgang for alle partier	7
Livsstil og klima - hvad mener danskerne og hvad gør vi?	9
Priser, information og en ny fortælling	10
1. Hvad mener og ved danskerne om klimaet?	12
1.1. I hvilken grad oplever du, at klimaforandringerne påvirker dig der, hvor du bor?.....	13
1.2. Hvor bekymret er du for, at klimaforandringerne vil være til skade for dig personligt i din levetid?	14
1.3. Er grøn omstilling en forudsætning for vækst og velfærd?	15
1.4. Må grøn omstilling koste penge og vækst på kort sigt?	16
1.5. Betyder det noget for dig, om Danmarks klimaindsats er blandt de mest ambitiøse i verden?.....	17
1.6. Hvad er de tungest vejende grunde til, at vi i Danmark skal gøre en indsats mod klimaforandringer?	18
1.7. Er det vigtigt, at børn og unge får aktuel og sammenhængende undervisning i, hvordan vi håndterer klimaudfordringen?.....	20
1.8. Hvor stort et ansvar har forskellige aktører for at bidrage til at håndtere klimaudfordringen?	21
1.9. Lever forskellige aktører op til deres klimaansvar?	21
1.10. Hvor alvorligt et problem er de globale klimaforandringer?.....	22
1.11. Hvilke konsekvenser vil klimaforandringerne få i din levetid?	23
2. Hvad forventer danskerne af politikerne?	24
2.1. I hvilken grad viser partierne klimapolitisk handlekraft?	25
2.2. Ønsker vælgerne, at deres parti gør mere for klimaet?	28

2.3. Bør offentlig støtte til genstart af dansk økonomi efter coronakrisen være betinget af at fremme den grønne omstilling?.....	29
2.4. Bør en generel CO ₂ -afgift på alle varer og ydelser indføres for at fremme den grønne omstilling?	30
2.5. Er klimaforandringer et vigtigt tema ved næste folketingsvalg?	32
2.6. Inden for hvilke sektorer bør kommunerne prioritere investeringer i bæredygtige løsninger for at reducere udslippet af drivhusgasser?.....	33
2.7. Bør kommunerne prioritere investeringer i klimatilpasningstiltag?	33
2.8. Bør kommunerne indføre klimatiltag, der har til hensigt at nedbringe borgernes CO ₂ -udledning?	34
2.9. Bør der indføres en målrettet klimaafgift på særligt klimabelastende varer som en del af en grøn skattereform?	35
3. Hvad kan og vil danskerne selv gøre?	37
3.1. Har du gjort noget for at mindske dit eget bidrag til udledning af drivhusgasser?	39
3.2. Hvad er dit primære motiv for klimavenlige handlinger?	39
3.3. Hvad har du gjort for at mindske udledningen af drivhusgasser?.....	40
3.4. Hvilke tiltag tror du betyder mest for danskernes personlige udslip af drivhusgasser?	41
3.5. Er det til at gennemskue, hvilke varer der er mest klimavenlige?	42
3.6. Hvad har størst indflydelse på forbrugeradfærd?	42
3.7. I hvor høj grad forbindes forbruget af nye materielle goder med livskvalitet?.....	43
3.8. I hvilken grad forbindes materielle og immaterielle goder og ydelser med livskvalitet?	44
3.9. Er det nødvendigt at ændre levevis eller kan teknologi løse klimaudfordringen?	45
3.10. Giver samtaler om forbrug og livsstil i relation til klimaforandringer anledning til konflikter?	45
3.11. Er du positivt eller negativt indstillet overfor brugen af nye fødevareteknologier?	46
3.12. Er det svært at få den nødvendige næring med hovedsagelig plantebaseret mad?	48
3.13. Hvad skulle der til, før du ville flyve mindre til udlandet end i dag?	49
3.14. Hvad er de største barrierer i forhold til at anskaffe og køre i en elbil?	50
Kilder.....	51

Indledning

Klimabarometeret er CONCITOs løbende måling af den danske befolknings viden om og holdninger til klimaudfordringen. Den første udgave af Klimabarometeret blev udgivet i februar 2010. Klimabarometeret 2020 er baseret på en holdningsundersøgelse fra Analyse Danmark blandt 1023 repræsentativt udvalgte danskere i alderen 18+, mens denne afrapportering og analyse er udarbejdet af projektleder i CONCITO, Mikael Bellers Madsen, og student Lea Bro Nielsen.

Data er indsamlet i perioden 26. juni-2. juli 2020 og er gennemført med et webbaseret spørgeskema. Stikprøven er udtrukket tilfældigt og stratificeret på køn, alder og geografi (region), så den afspejler befolkningssammensætningen på disse parametre. Data er vægtet på køn, alder og region iht. Danmarks Statistiks fordelinger og seneste folketingsvalg jf. Indenrigsministeriets fordelinger. Data er afrundet og giver derfor ikke præcist 100 pct. i visse besvarelser.

Klimabarometeret måler udviklingen på tre områder:

- 1. Hvad mener og ved danskerne om klimaet?*
- 2. Hvad forventer danskerne af politikerne og de politiske institutioner i forhold til klimaudfordringen?*
- 3. Hvad kan og vil danskerne selv gøre for at modvirke den globale opvarmning?*

Flere af spørgsmålene på de tre områder er identiske med spørgsmålene i tidligere målinger, så eventuelle ændringer i holdningen hos befolkningen kan følges over tid. På den måde er Klimabarometeret den eneste danske analyse, der over flere år afdækker udviklingen i befolkningens holdning til klimaudfordringen, dens konsekvenser og løsninger. Dog indeholder hvert nyt klimabarometer også nye spørgsmål, der er aktuelle i tiden. I år er der f.eks. nye spørgsmål relateret til danskernes holdninger til CO₂-afgifter, og hvorvidt genopretningen efter coronakrisen bør have fokus på grønne økonomiske initiativer. Flere figurer i rapporten redegør for besvarelserne opdelt efter, hvilket parti respondenterne stemte på ved sidste folketingsvalg, samt køn, alder og, i enkelte tilfælde, geografi og indkomstgrupper. Som udgangspunkt bør der tages det generelle forbehold ved enhver form for repræsentativ spørgeskemaundersøgelse, at der altid vil være en usikkerhed knyttet til besvarelserne. Derudover har respondenterne i netop denne undersøgelse svaret på 34 spørgsmål i træk om klimaudfordringen, og kan derfor være mere bevidste om klimaudfordringen i besvarelserne, end de normalt ville være. Resultater af spørgeskemaundersøgelsen følger samme rækkefølge, som spørgsmål er blevet stillet, hvorimod en analyse og sammenfatning går på tværs af rækkefølge og sektioner.

Med disse forbehold in mente, er det vores håb, at Klimabarometeret kan være med til at øge bevidstheden hos både politikere, erhvervsliv og befolkning om danskernes viden og holdninger på klimaområdet – og dermed inspirere til yderligere handling.

Sammenfatning og analyse

Klimabarometeret 2020 er gennemført midt i coronakrisen, men følger samtidig ovenpå det valg, der er blevet kaldt Danmarks første "klimavalg" i juni 2019. Både coronakrisen og klimavalget kan aflæses i årets besvarelser. På et spørgsmål om, hvor alvorlige de globale klimaforandringer, efter respondenternes mening, er, svarede 46 pct. i 2018 "i høj grad" mod 38 pct. i 2020. På et udsagn om, at grøn omstilling af Danmarks produktions- og forbrugsmønstre er en afgørende forudsætning for at skabe vækst og velfærd i fremtiden, er andelen, der svarede "helt enig" eller "delvist enig" faldet fra henholdsvis 32 pct. og 41 pct. i 2018 til 30 pct. og 38 pct. i 2020. Disse fald kan muligvis læses som en reaktion på, at respondenterne naturligt nok også bekymrer sig for andre emner midt i en pandemitid. På et spørgsmål om, hvilken grad partierne, efter respondenternes mening, udviser handlekraft i forhold til at gøre en indsats for at håndtere klimaforandringerne, er der et stigende antal, der svarer enten "i høj grad" eller "i nogen grad", og det gør sig gældende for alle partierne (fig. 2.1). Dette kan tolkes som en anerkendelse af, at partierne markerede sig på det grønne område før valget, og efter valget er fortsat med at udvise initiativ, bl.a. med vedtagelsen af klimaloven i juni 2020.

Fortsat stor bekymring og folkelig opbakning til den grønne omstilling blandt danskerne

Trods ændringer i forhold til tidligere års barometerundersøgelser, viser dette års barometer ikke desto mindre en fortsat stor bekymring for klimaforandringerne i befolkningen, og at der fortsat er et stort ønske om politisk handling, samt en folkelig vilje til selv at handle på det personlige plan. Her skal det bemærkes, at der fortsat er et markant flertal, der markerer sig som helt eller delvis enige i, at grøn omstilling af Danmarks produktions- og forbrugsmønstre er forudsætningen for fortsat velfærd i Danmark. Hertil erklærer 68 pct. sig "enige" eller "delvist enige", mod kun samlet 9 pct., der er "delvist uenige" og "helt uenige" (fig. 1.3).

På spørgsmålet om, hvor alvorligt respondenterne ser de globale klimaforandringer, er der stadig et stort flertal på 86 pct., der mener, at de er "meget alvorlige" eller "i nogen grad alvorlige". Kun 11 pct. ser klimaforandringerne som "ikke særligt alvorlige" eller "slet ikke alvorlige" (fig. 1.10). Barometeret viser desuden en stigning i andelen, der svarer, at de "i høj grad" eller "i nogen grad" oplever, at klimaforandringerne påvirker dem, der hvor de bor: henholdsvis 5 pct. og 29 pct. i forhold til 2018, hvor tallene lå på 4 pct. og 21 pct (fig. 1.1). Oven på en meget tør sommer i 2018 og et vådt efterår i 2019, hvor åer løb over deres bredder flere steder i landet, er der muligvis flere, der ser klimaforandringerne rykke tættere på deres hverdagsliv.

Knap halvdelen af danskerne er bekymrede for, at klimaforandringerne vil være til skade for dem personligt i deres levetid (fig. 1.11). Dette afspejles i, at danskerne stadig har stort fokus på de mulige lokale konsekvenser af klimaforandringer, såsom mere ekstreme storme og skybrud (71 pct.) samt stigende vandstand (62 pct.), øget risiko for flere og større tørkeområder (58 pct.) og øget mangel på rent drikkevand (44 pct.).

Desuden er der fortsat stor opbakning blandt respondenterne til, at vi skal beskytte naturens arter og deres levesteder som en tungtvejende grund til, at vi i Danmark skal gøre en indsats mod klimaforandringerne (68 pct.). Det gælder også vores ansvar overfor de kommende generationer, hvor 76 pct. peger på dette ansvar som en tungtvejende grund til at handle på klimaforandringerne (fig. 1.6).

Hensynet til de kommende generationer gør sig også gældende, når det kommer til spørgsmålet om, hvorvidt det er vigtigt, at børn og unge får aktuel og sammenhængende undervisning i, hvordan vi håndterer klimaudfordringen. Her svarer henholdsvis 40 pct. og 48 pct. af respondenterne, at denne indsats er "meget vigtig" og "vigtig". Dette er en væsentlig forandring i forhold til 2018, hvor samme svar fordelte sig på henholdsvis 51 pct. og 37 pct. Dog er det stadig et meget lille mindretal, der anser unges undervisning i klimaforandringerne for værende "mindre vigtigt" (8 pct.) eller "slet ikke vigtigt" (1 pct.).

Går man ind i baggrundsvariablerne ses det, at kvinder er betydeligt mere bekymrede for klimaforandringer end mænd. 15 pct. af de kvindelige respondenter svarer, at de "i høj grad" er bekymrede for, at klimaforandringerne vil være til skade for dem personligt, og 36 pct. "i nogen grad" (fig. 1.2). Herom svarer de mandlige respondenter henholdsvis 10 pct. og 28 pct. 41 pct. af de kvindelige respondenter ser klimaforandringer som et "meget alvorligt problem" mod 35 pct. af mændene (fig. 1.10).

De unge (18-29-årige) er mest bekymrede for, at klimaforandringerne vil være til skade for dem i deres levetid. Af dem i denne aldersgruppe udtrykker 25 pct., at de "i høj grad" er bekymrede, samt 44 pct., der herom svarer "i nogen grad" (fig. 1.2). Heroverfor står den ældste 60+ gruppe, hvor kun 5 pct. udtrykker en høj grad af bekymring for, at klimaforandringerne vil være til skade for dem personligt. Dette er måske ikke så mærkeligt, da de yngste vil være dem, der kommer til at mærke konsekvenser fra klimaforandringerne mest på længere sigt.

Til gengæld ser alle aldersgrupper klimaforandringerne som et alvorligt problem (fig. 1.10). Derudover ser vælgere, der støtter regeringen og dens støttepartier, med størst alvor på klimaforandringerne (fig. 1.10), men også støtter af oppositionspartierne, herunder Venstre og Konservative, mener, at de globale klimaforandringer er et "meget" eller "i nogen grad" alvorligt problem (henholdsvis 77 og 89 pct. for de respektive partier).

Med hensyn til synet på Danmark som et ambitiøst grønt land skiller regeringens og støttepartiernes vælgere sig klart ud i forhold til oppositionens (fig. 1.5). Blandt alle adspurgte, svarer 26 pct., at det "i høj grad" betyder noget for dem, at Danmarks klimaindsats er blandt de mest ambitiøse i verden, fulgt af 36 pct. der svarer "i nogen grad". Vælgere, der ved sidste valg støttede Alternativet, Enhedslisten, SF, Radikale og Socialdemokratiet, svarer henholdsvis 80, 50, 42, 40 og 30 pct. "i høj grad". Blot 14 pct. af de konservatives vælgere og 13 pct. af venstres svarer, at Danmarks klimaindsats "i høj grad" har betydning for dem personligt. Også her skiller kvinder sig ud ift. mænd, idet 31 pct. af kvinderne svarer "i høj grad" mod 22 pct. af mændene. Blandt de yngste (18-29-årige) svarer 40 pct. "i høj grad", mod henholdsvis 20 og 19 pct. blandt de ældste aldersgrupper (50-59-årige og 60+).

Ud af krisen: Opbakning til grøn genstart og målrettede CO₂-afgifter

Som følge af coronakrisen har man fra politisk hold indført hjælpepakker til dansk erhvervsliv, og desuden diskuterer politikerne, hvordan dansk økonomi bedst kommer i gang igen. Derfor har vi i årets klimabarometer bl.a. spurgt til danskernes holdninger til, hvorvidt politikerne bør prioritere, at genstarten bliver grønt betinget, og om danskerne er villige til at betale CO₂-afgifter, også midt i en økonomisk trængt pandemisk tid.

Svarene understreger en fortsat folkelig opbakning til den grønne omstilling. 41 pct. af respondenterne mener, at offentlig støtte til genstart af dansk økonomi bør være betinget af at fremme den grønne omstilling, mod 39 pct., der opponerer og 20 pct., der svarer "ved ikke" (fig. 2.3).

Der er et lille flertal imod en generel CO₂-afgift; dette konkluderet på baggrund af besvarelsen på spørgsmålet om, hvorvidt en generel CO₂-afgift på alle varer og ydelser bør indføres for at fremme den grønne omstilling. Hertil svarer 37 pct. "ja", mod 43 pct. svarende "nej" (fig. 2.4).

Omvendt tegner der sig et markant flertal for, at der indføres afgifter på særligt klimabelastende varer som en del af en grøn skattereform (fig. 2.9). Herom svarer 31 pct. entydigt ja, foruden 42 pct., der også svarer ja, men mod kompensation (f.eks. fra højere grøn check, højere bundfradrag, mv.).

Også ved disse nye spørgsmål er der generelt større tilslutning blandt kvinder til både grønne genstartspakker og afgifter end mænd, ligesom vælgere, der stemmer på regeringen og dens støttepartier generelt er mere positivt indstillet end blå vælgere. Dog er der også blandt de borgerlige vælgere tilslutning til den grønne omstilling.

Et markant flertal på hhv. 61 og 66 pct. af Venstres og Konservatives vælgere erklærer sig enige eller delvist enige i udsagnet om, at den grønne omstilling gerne må koste penge og vækst på kort sigt, hvis indsatsen giver samfundsmæssig gevinst på længere sigt (fig. 1.4). Der er også tilslutning blandt borgerlige vælgere, når det gælder udsagnet om, at grøn omstilling af Danmarks produktions- og forbrugsmønstre er en afgørende forudsætning for at skabe vækst og velfærd i fremtiden, hvortil et flertal erklærer sig helt eller delvist enige, inklusive DF-vælgere (fig. 1.3).

Når man ser på samfundsdebatten om afgifter, som ofte omhandler risikoen for social skævvridning, er det interessant, at der netop er opbakning blandt de lavestlønnede til, at der indføres en generel CO₂-afgift, såvel som afgifter målrettet på klimabelastende varer og ydelser (fig. 2.4 og 2.9). Til introduktion af en generel CO₂-afgift svarer 41 pct. af respondenterne i den laveste indkomstgruppe (op til 200.000 kr.) "ja", mod 36 pct. svarende "nej", og til målrettede afgifter svarer 33 pct. "ja" (uden kompensation) og 43 pct. "ja, men mod kompensation".

Det har ellers været fremført, at afgifter i det hele taget ville ramme socialt skævt selv mod udligning. Desuden udtrykker Socialdemokratiets vælgere større opbakning til afgifter, end partiet på Christiansborg måske giver udtryk for. 46 pct. af partiets vælgere svarer "ja" til generelle CO₂-afgifter mod 35 pct., der svarer "nej", hvilket faktisk er udtryk for en mere positiv opbakning end blandt befolkningen generelt (37 pct. "ja", 43 pct. "nej"). Derudover er unge mest positive overfor afgifter og ældre mere skeptiske (fig. 2.4).

Befolkningens vurdering af klimapolitisk handlekraft i fremgang for alle partier

Som anført indledningsvist kan de politiske partier notere en mindre fremgang i forhold til 2018-barometeret, når danskerne skal vurdere deres handlekraft og indsats mod klimaforandringerne. Flere vælgere svarer, at partiernes handlekraft "i høj grad" og/eller "i nogen grad" er steget i forhold til 2018 (fig. 2.1). Det kan skyldes det store fokus på klima under valgkampen og den efterfølgende vedtagelse af forskellige klimatiltag, herunder klimaloven. Stærkest står Enhedslisten, hvorom 22 pct. af respondenterne vurderer, at partiet "i høj grad" udviser handlekraft på klimaområdet. Samlet har 54 pct. svaret, at partiet "i høj grad" eller "i nogen grad" udviser handlekraft, mod 50 pct. i 2018. Lig Enhedslisten, så mener 21 pct., at Alternativet i høj grad udviser handlekraft, hvorimod denne vurdering blot gør sig gældende blandt 11 pct. af de adspurgte omkring Socialdemokratiet. Dog er der sket en markant fremgang i vurderingen af partiets klimahandling siden 2018-barometeret, hvor 45 pct. "i nogen grad"/"i høj grad" mente, at partiet udviste handlekraft på klimaområdet, mod 54 pct. i 2020. Hos de Radikale ses en markant fremgang i samme positivt stemte vurderinger, med 39 pct. i 2018 mod 52 pct. i 2020, hvoraf 14 pct. mener, at partiet "i høj grad" udviser handlekraft. Vurderingen af SF's klimahandling er meget lig den af de Radikales.

Til sammenligning vurderes oppositionspartiernes handlekraft på klimaområdet mindre positivt, men der kan dog også ses en mindre stigning (fig. 2.1). Blandt de adspurgte mener 4 pct., at Venstre "i høj grad" udviser handlekraft, og 31 pct. svarende "i nogen grad". I 2018 var et samlet tal for de mest positivt stemte vælgere om Venstre blot 23 pct., så der er altså sket et markant positivt ryk i vurderingen af partiets klimahandling. Om de Konservative mener ligeledes 4 pct. af alle adspurgte, at partiet "i høj grad" udviser handlekraft på klimaområdet, mens 32 pct. mener, at partiet "i nogen grad" udviser handlekraft. Samlet set er vurderingen af partiet rykket markant i en positiv retning i forhold til 2018, hvor blot 23 pct. svarede, at partiet "i høj grad" eller "i nogen grad" udviser handlekraft på klimaområdet.

I logisk forlængelse af tendensen ovenfor, hvor flere danskere vurderer partiernes klimapolitiske handlekraft positivt, ser vi i 2020 et mindre fald i vælgernes holdning til, hvorvidt det parti, de stemte på ved seneste folketingsvalg, bør gøre mere for at håndtere klimaforandringerne (fig. 2.2). Her svarer 48 pct. "ja" i 2020 mod 58 pct. i 2018, mens 28 pct. svarer "nej" nu set i forhold til 19 pct. i 2018, foruden 24 pct. der svarer "ved ikke".

Samme lettere vigende tendens ser vi, når vi spørger til, hvor meget politikerens/partiets indsats for at imødegå klimaforandringer vil få betydning for, hvor man sætter sit kryds ved næste folketingsvalg (fig. 2.5). I 2018 svarede 24 pct., at det "i høj grad" ville få betydning; 32 pct. svarede "i nogen grad"; 20 pct. "i mindre grad"; 15 pct. "slet ikke", udover 9 pct. der svarede "ved ikke". Den tilsvarende 2020-fordeling er 17 pct. "i høj grad"; 41 pct. "i nogen grad"; 22 pct. "i mindre grad"; 13 pct. "slet ikke", og 8 pct. "ved ikke". Ikke desto mindre er der stadig flest, der mener, at deres parti bør gøre mere, samt at klimaspørgsmålet får betydning for, hvor de sætter deres kryds ved næste valg.

Ved hvert barometer har vi spurgt om, hvorvidt forskellige aktører har et ansvar for at løfte klimaudfordringen (fig. 1.8). Aktørerne er internationale organisationer (i 2020-barometeret opdelt i FN og EU), staten, regioner, kommuner, virksomheder og borgere. Svarene i 2020 adskiller sig ikke

nævneværdigt fra svarene fra 2018. Andelen af respondenterne, der i 2020 svarer, at aktørerne "i høj grad" har et ansvar er som følger (med 2018 tal i parentes i parentes): EU: 62 pct. og FN: 47 pct. (65 pct.); staten: 60 pct. (62 pct.); regioner: 43 pct. (39 pct.); kommuner: 43 pct. (43 pct.); virksomheder: 54 pct. (55 pct.) og borgere: 51 pct. (54 pct.).

Som noget nyt i år har vi spurgt til, hvorvidt respondenterne mener, at aktørerne rent faktisk lever op til dette ansvar, og her er det karakteristisk, at kun meget få svarer, at aktørerne i høj grad udviser ansvar (fig. 1.9). Bedst ligger staten, hvor 8 pct. svarer "i høj grad" og 47 pct. "i nogen grad". Blot 4-5 pct. svarer, at de andre aktører "i høj grad" lever op til deres ansvar, hvorimod flere (5-8 pct.) faktisk mener, at samme aktører slet ikke lever op til deres ansvar.

Ønsket om, at aktører handler på klimaproblemerne, går igen i andre nye spørgsmål i årets klimabarometer. Her har vi spurgt ind til, om borgerne mener, at deres kommune bør prioritere såvel klimaindsatser for at reducere kommunens eget udslip (klimaforebyggelse) som tiltag, der kan afbøde virkningerne af de allerede igangværende klimaforandringer (klimatilpasning). Det ville være nemt blot at svare bekræftende herpå, men respondenterne bliver bedt om at forholde sig til, hvorvidt forebyggelsesindsatser og klimatilpasningstiltag skal gennemføres på trods af, at det kan komme til at ramme andre kommunale forpligtelser negativt.

Alligevel ønsker et flertal af respondenterne overordnet, at deres kommune prioriterer reduktioner af kommunens udledning på en række områder, samt foretager investeringer på klimatilpasningsområdet. Konkret har vi spurgt ind til klimaforebyggelse inden for forskellige kommunale sektorer (fig. 2.6), hvor samlet 74 pct. var "enige eller "delvist enige i", at deres kommune bør investere inden for transportsektoren; 69 pct. inden for byggeri; 77 pct. inden for affaldshåndtering; 79 pct. inden for energiforbrug, samt samlet 69 pct., som var "enige eller "delvist enige" i, at deres kommune bør fokusere på at gøre offentlige indkøb grønnere. Samtidig mener 57 pct., at kommunerne bør prioritere investeringer i klimatilpasning (fig. 2.7).

Det er ikke noget nyt for kommunerne at investere i klimaforebyggelse og -tilpasning; derimod er kommunerne først i de senere år begyndt at intervenere direkte eller indirekte i borgernes private forbrug. Et eksempel herpå er Københavns Kommunes nye mad- og måltidsstrategi for institutioner, kantiner mv. Derfor har vi i år spurgt til borgernes holdninger til vigtigheden af kommunale tiltag i forskellige dele af deres hverdagsliv, f.eks. at kommunen indgår i dialog med borgerne om deres privatforbrug, hvortil samlet 48 pct. anser tiltaget som værende "meget vigtigt" eller "vigtigt" (fig. 2.8).

Andre tiltag omhandler introduktion af mere plantebaseret mad på plejehjem, daginstitutioner mv.; at der anlægges flere cykelstier på bekostning af veje, og at der opstilles IT-løsninger med henblik på at rådgive borgere om private klimaløsninger, som henholdsvis 30 pct., 51 pct. og 53 pct. anser som "meget vigtige" eller "vigtige" tiltag. Altså, er et flertal generelt positivt stemt over for kommunale tiltag, der har til hensigt at nedbringe borgernes CO₂-udledning, på nær tiltaget med mere plantebaseret mad i institutioner, som blot 30 procent finder "meget vigtigt" eller "vigtigt". Respondenter fra Region Hovedstaden (inkl. Bornholm) er generelt mest positive overfor kommunale tiltag, der har til formål at nedbringe borgernes CO₂-udledning (fig. 2.8).

Livsstil og klima - hvad mener danskerne og hvad gør vi?

I dette års klimabarometer har vi gjort lidt mere ud af at undersøge, hvilke forbrugsaktiviteter og -goder, som borgerne forbinder med livskvalitet. I lighed med tidligere års klimabarometre har vi spurgt om, hvorvidt forbruget af nye materielle goder som tøj, elektronik og boligudstyr forbindes med livskvalitet. Her er der sket ændringer i folks opfattelser siden 2018 (fig. 3.7). Samlet, forbinder 56 pct. "i høj grad" eller "i nogen grad" forbruget af nye materielle goder med livskvalitet 2020, mod samlet 41 pct. i 2018. I den modsatte ende forbindes forbrug af nye materielle goder "i mindre grad" eller "slet ikke" med livskvalitet af samlet 41 pct. i 2020, mod 55 pct. i 2018.

Dog er de valgte forbrugsgoder kun eksempler blandt mange relevante og siger hverken særligt meget om, hvad det er for specifikke produkter, borgerne forbinder med livskvalitet, eller om hvilke immaterielle goder, borgerne også måtte forbinde med livskvalitet eller det modsatte. Derfor har vi i år også spurgt ind til, hvilke materielle og immaterielle goder man forbinder mest med livskvalitet. Her er svar givet som grader mellem 1 og 5, hvor 1 udtrykker mindst og 5 mest livskvalitet (fig. 3.8).

På baggrund af besvarelserne lader det til, at de færreste forbinder livskvalitet med at have en stor bolig og at købe nyt tøj og ting til boligen. Væsentligt flere forbinder det at have et arbejde med muligheden for at arbejde på nedsat tid med livskvalitet end at arbejde på fuld tid. Livskvalitet forbindes derudover i højere grad med at kunne benytte sig af kulturelle tilbud; at kunne dyrke sin hobby; at uddanne eller efteruddanne sig, men også at have bil og spise kød.

I forhold til sidstnævnte (kødspisning), så bemærk også i fig. 3.3, at andelen der svarer, at de har skåret ned på kødforbruget, er faldet i dette års måling. Dette kan muligvis være en coroneffekt, da man under nedlukningen i foråret 2020 faktisk har set en stigning i danskernes kødforbrug, der ellers havde være svagt faldende i en periode. Opfattelser er mere forskelligartede omkring at flyve på ferie. Bemærk i øvrigt, at andelen af respondenter, der svarer, at de indenfor de sidste tre år har fløjet mindre, er steget markant i 2020. Dette er med stor sandsynlighed også en coroneffekt af et decideret lukket luftfartsrum. Det bliver dermed interessant at se, om det at flyve mindre på ferie vil vise sig at være en mere vedvarende trend på sigt.

Ovenstående udtrykker blot et øjebliksbillede på baggrund af en enkeltundersøgelse, men kan måske alligevel indgå i debatten om det gode liv, som i en dansk kontekst anno 2020 stadig er forbundet med et højt klimaaftryk og ressourcetræk. Livskvalitet kan også opnås gennem mere immaterielle goder, såsom et mere fleksibelt arbejdsmarked, der giver mulighed for at arbejde på nedsat tid og større mulighed for uddannelse gennem livet.

Under alle omstændigheder er danskerne også fuldt bevidste om, at en håndtering af klimaudfordringen også er forbundet med en ændring af vores højforbrugende livsstil. Også i dette års klimabarometer har vi spurgt, om det er nødvendigt, at vi ændrer vores livsstil betydeligt, eller om teknologi alene kan håndtere klimaudfordringen (fig.3.9). Hertil erklærer 64 pct. sig enige i, at vi nødvendigvis må ændre levevis, mod 54 pct. i 2018, hvorimod

en mindre andel på 13 pct., mod 24 pct. i 2018, har tiltro til, at teknologi alene kan løse problemet. Andelen, der peger på nødvendigheden af at ændre livsstil er altså stigende, og en sådan tendens har faktisk været tydelig siden 2015-barometeret, hvor spørgsmålet blev stillet første gang.

Én ting er at erklære sig enig i, at vores livsstil nødvendigvis må ændre sig for at håndtere klimaudfordringen; en anden ting er handling. Hvilke klimavenlige handlinger foretager danskerne rent faktisk? Dette udtrykkes i fig. 3.3, hvor top-5 for handlinger inkluderer affaldssortering; at minimere madspild; at slukke for computer og tv, når de ikke er i brug; at købe A-mærkede hårde hvidevarer, og at tage cyklen og den kollektive trafik, lig tidligere barometre. Som i tidligere år har vi også spurgt til, hvorvidt man inden for de sidste tre år har gjort noget med dét primære formål at mindske sit globale CO₂-aftryk. Hertil svarede 47 pct. "ja" og 36 pct. "nej" i 2018. Andelen, der i 2020 svarer "ja" er steget til 57 pct, og 25 pct. svarende "nej" (fig. 3.1).

Siden 2015-barometeret er der målt en stigning i andelen, der bevidst foretager klimavenlige handlinger for at nedbringe eget CO₂-aftryk, hvorfor man kan anse 2020-situationen som en fortsat tendens. Til gengæld spiller privatøkonomien en større rolle, når det kommer til lavpraktiske tiltag, der samtidig også kan være bedre for klimaet (fig. 3.2). På spørgsmålet om, hvorvidt man inden for de seneste tre år har efterisoleret sin bolig, købt lavenergi hvidevarer, brugt mere kollektiv transport frem for bil, undgået brug af standby strøm eller foretaget andre miljøvenlige tiltag for enten at spare penge eller skåne miljøet svarer 30 pct., at det primære motiv har været at skåne miljøet, hvorimod motivet for 36 pct. af de adspurgte har været at spare penge. Disse tal var i 2018 henholdsvis 30 pct. og 31 pct.

Altså svarer lidt flere i dette års barometer, at det at spare penge betyder noget i forhold til forbrugeradfærd. Denne pointe leder videre til økonomi og prisers betydning for forbrugeradfærd i overordnet forstand, som dette års klimabarometer har særligt fokus på. Til et nyt spørgsmål om, hvad der har størst indflydelse på éns forbrugeradfærd, svarer hele 85 pct., at prisen har størst betydning, mens 15 pct. svarer "andre faktorer", herunder sociale (fig. 3.6). Prisen spiller også ind ved to andre nye spørgsmål, som vi i år har stillet i relation til folks lyst/ulyst til at flyve, og hvilke barrierer, der er centrale ift. at anskaffe sig og køre en elbil. Til flyspørgsmålet svarer 40 pct., at de ville flyve mindre til udlandet, hvis togrejser blev gjort væsentligt mere attraktive (fig. 3.13). Omvendt, svarer 33 pct., at markant højere priser på flyrejser ville få dem til at flyve mindre. 63 pct. af de adspurgte svarer til spørgsmålet om elbiler, at (høje) priser er en central barriere mod at kunne anskaffe sig en elbil (3.14).

Priser, information og en ny fortælling

Sammenfattende for dette års klimabarometer kan man konkludere, at danskerne, på trods af meget fokus på coronakrisen og udgifterne hertil, fortsat er bekymrede for klimaforandringerne og lægger vægt på politisk handling, herunder en grøn genstart.

Flere af årets besvarelser markerer meget stærkt vigtigheden af priser og økonomi som bevæggrund for adfærdsændringer. Det taler for, at afgiftsinstrumentet er afgørende, når politikerne skal adressere ændringer i danskernes forbrugeradfærd fra et meget ressourcetungt forbrug til en mere bæredygtig livsstil. Og her kan man fra politisk hold læne sig op ad, at danskerne tilsyneladende ikke er afvisende overfor målrettede afgifter, hvis de indføres fornuftigt, f.eks. i kombination med kompenserende tiltag. Her skal det bemærkes, at også de laveste indkomstgrupper er positivt indstillet på trods af en politisk diskurs om det modsatte.

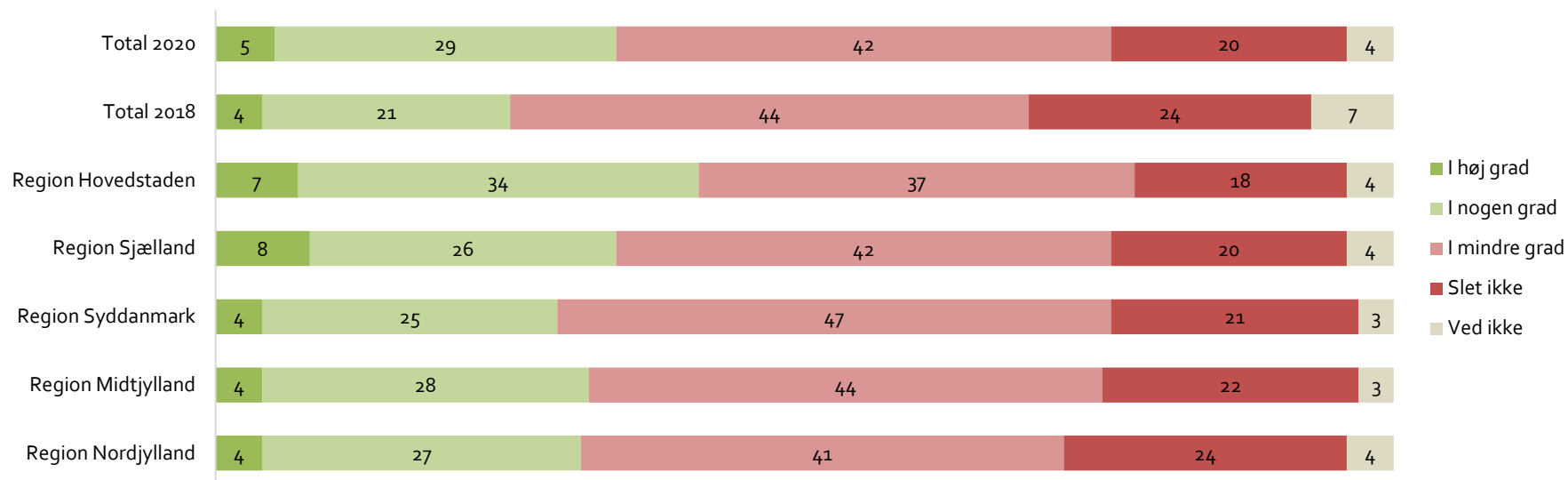
Til at understøtte politisk handling er der en massiv erkendelse blandt respondenterne af, at ændringer af vores personlige livsstil er afgørende for at kunne håndtere klimaudfordringen. Her er det interessant at notere sig, at andet end blot materielle goder har en betydning for vores livskvalitet. Der er således flere veje til det gode liv og flere fortællinger om det.

Prisinstrumentet skal bruges i samspil med en øget viden blandt- og information til danskerne. Et flertal finder, i lighed med tidligere år, det stadig svært at gennemskue, hvilke varer der er mest klimavenlige. I 2018 svarede 62 pct., at det var svært eller meget svært at gennemskue dagligvarers klimaaftryk, tilsvarende andelen i 2020, hvor 56 pct. svarer, at det er svært eller meget svært. Her kan massiv og troværdig information om f.eks. dagligvarer, både i butikkerne og på detailvirksomheders hjemmesider, være vejen frem.

1. Hvad mener og ved danskerne om klimaet?

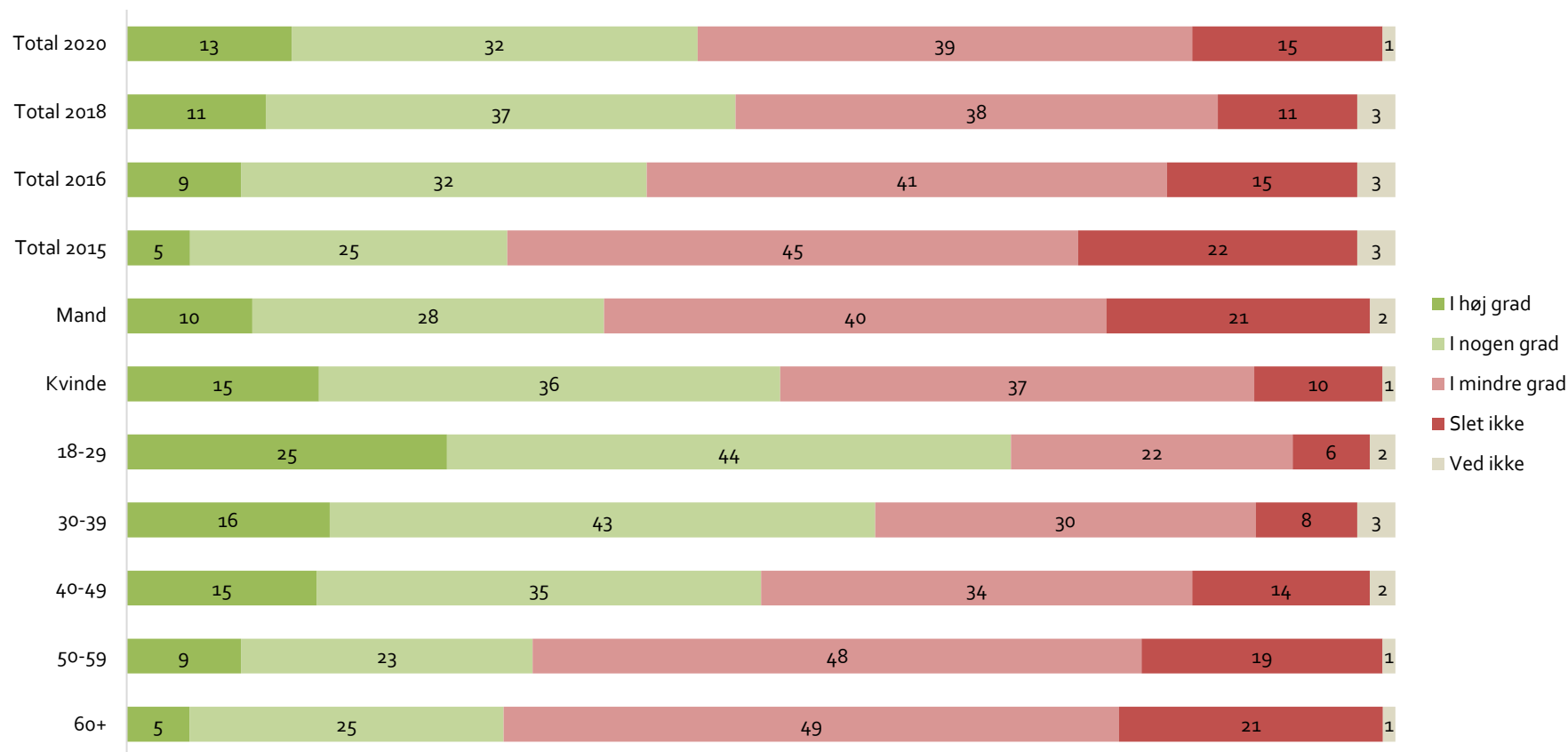
- Et stigende antal danskere mærker klimaforandringerne, der hvor de bor. 5 pct. svarer, at de i høj grad mærker dem og 29 pct. i nogen grad.
- 45 pct. er i høj grad eller i nogen grad bekymrede for, at klimaforandringerne vil være til skade for dem selv.
- 68 pct. erklærer sig helt eller delvist enige i, at grøn omstilling af Danmarks produktions- og forbrugsmønstre er en afgørende forudsætning for at skabe vækst og velfærd i fremtiden.
- 71 pct. erklærer sig helt eller delvist enige i, at grøn omstilling gerne må koste penge og vækst på kort sigt, hvis indsatsen giver samfundsmæssig gevinst på langt sigt.
- 62 pct. svarer, at det i høj grad eller i nogen grad betyder noget for dem om Danmarks klimaindsats er blandt de mest ambitiøse i verden.
- Ansvar for vores børn og børnebørn fylder mest i befolkningens bevidsthed i forhold til klimakrisen, men der er også et stort fokus på konsekvenserne for biodiversiteten samt de krige og konflikter, der kan opstå som følge af klimaforandringerne.
- 88 pct. mener, at det er meget vigtigt eller vigtigt, at børn og unge får aktuel og sammenhængende undervisning i, hvordan vi som samfund og borgere håndterer klimaudfordringen.
- Klimaansvaret er fordelt på mange aktører. 89 pct. mener, at staten i høj grad eller i nogen grad har ansvar for at bidrage til at håndtere klimaudfordringen. Det samme svarer 89 pct. om EU og 78 pct. om FN, 86 pct. om virksomhederne, 85 pct. om borgerne, 80 pct. om regionerne og 79 pct. om kommunerne.
- 55 pct. mener, at staten i høj grad eller i nogen grad lever op til sit ansvar. Det samme svarer 42 pct. om borgerne selv. Samme andel (42 pct.) mener, at kommuner i høj eller i nogen grad lever op til deres ansvar. Her er andelen for både regioner og virksomheder 39 pct., mens blot 34 pct. og 29 pct. mener, at EU og FN lever op til deres ansvar.
- 38 pct. mener, at de globale klimaforandringer er et meget alvorligt problem, mens 48 pct. mener, at det i nogen grad er et alvorligt problem. Kun 2 pct. mener, at det slet ikke er et alvorligt problem.
- Det er stadig de nære problemer såsom mere ekstremt vejr og stigende vandstand, der bekymrer danskerne, når de skal bedømme konsekvenserne af klimaforandringerne i deres levetid, men der er en stærkt stigende bekymring for de ødelæggelser, klimaforandringerne vil have på natur og arter.

1.1. I hvilken grad oplever du, at klimaforandringerne påvirker dig der, hvor du bor?

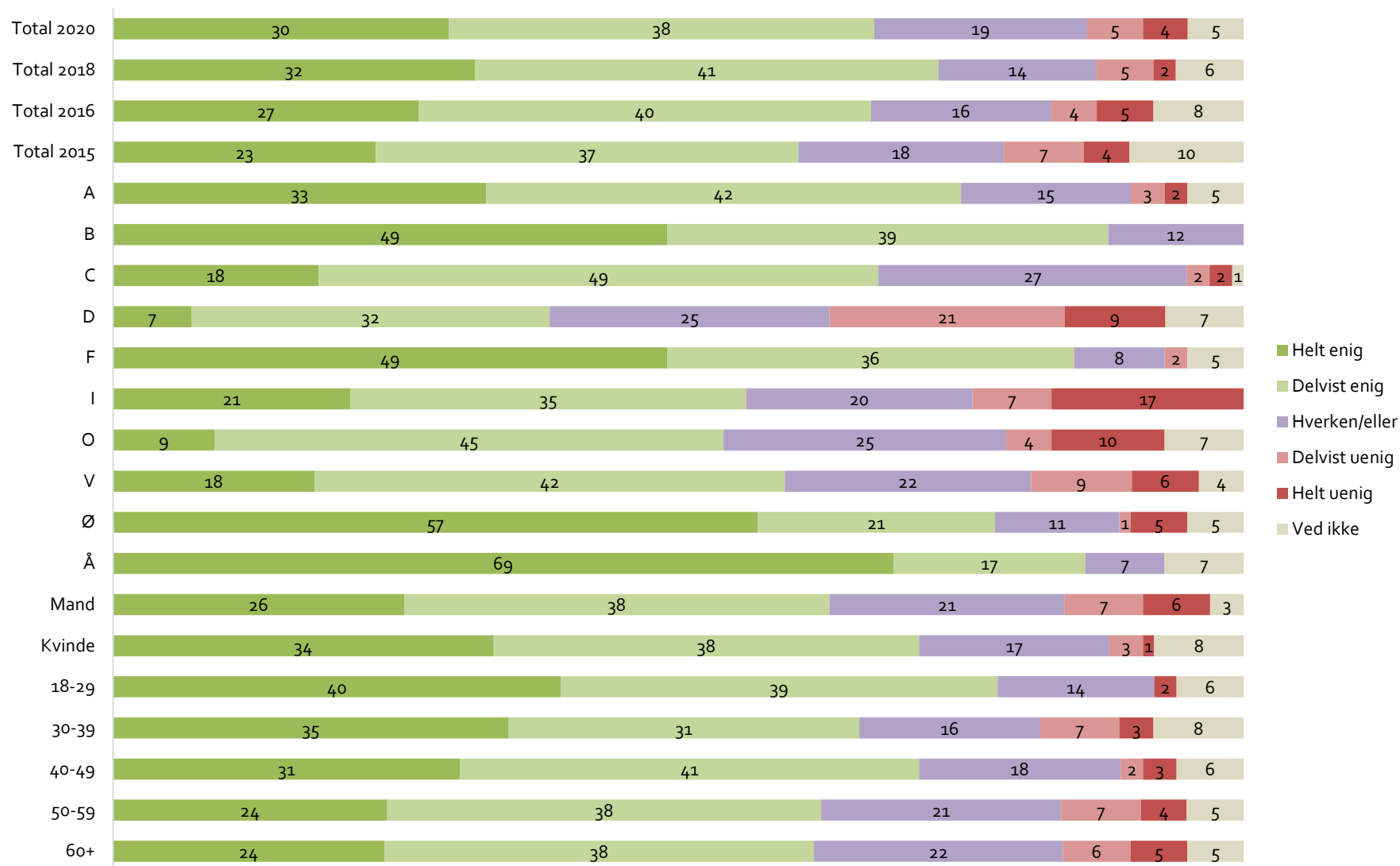
Spørgsmål: I hvilken grad oplever du, at klimaforandringerne påvirker dig der, hvor du bor?

1.2. Hvor bekymret er du for, at klimaforandringerne vil være til skade for dig personligt i din levetid?

Spørgsmål: Hvor bekymret er du for, at klimaforandringer vil være til skade for dig personligt i din levetid?

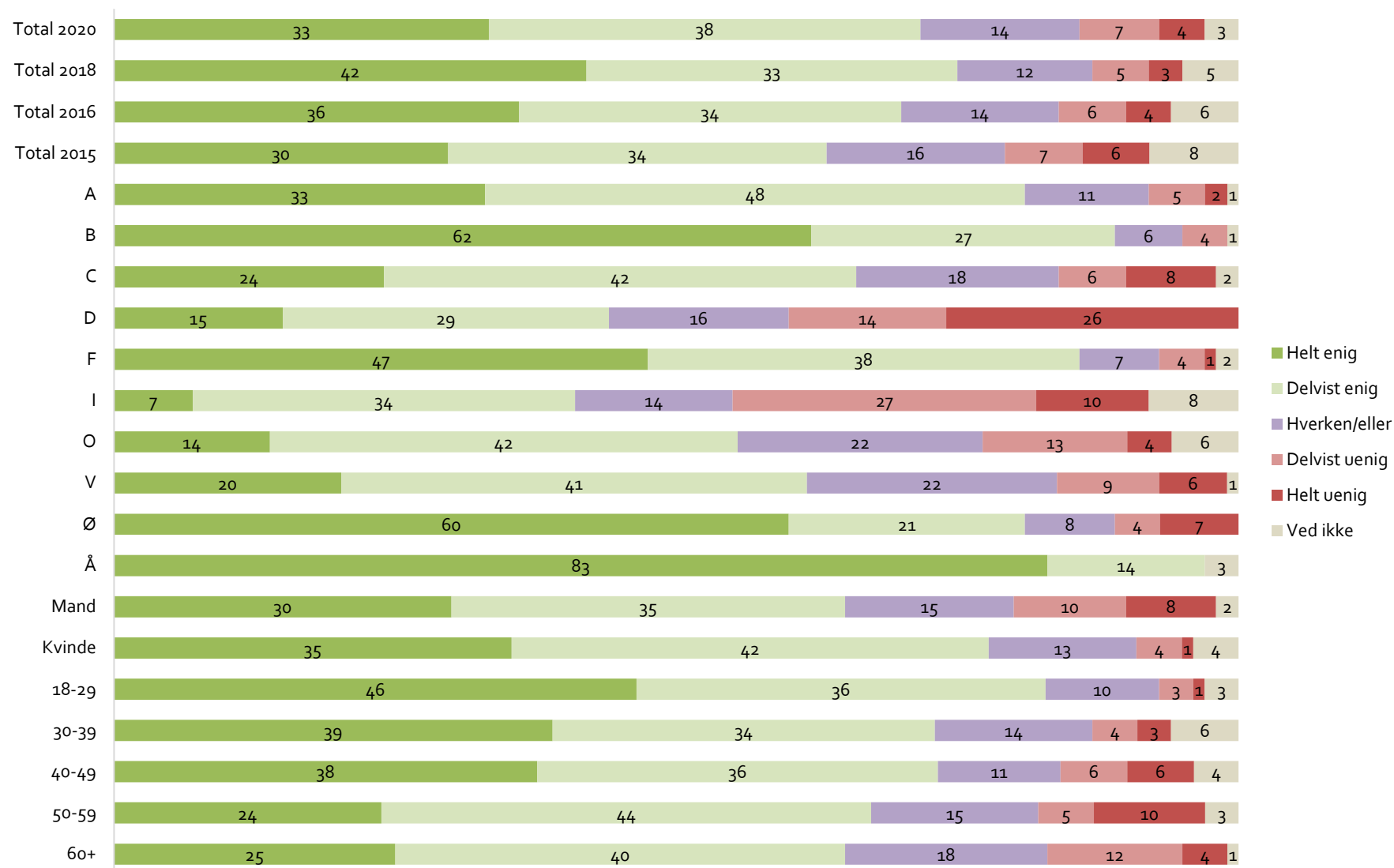
1.3. Er grøn omstilling en forudsætning for vækst og velfærd?

Spørgsmål: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? "Grøn omstilling af Danmarks produktions- og forbrugsmønstre er en afgørende forudsætning for at skabe vækst og velfærd i fremtiden".

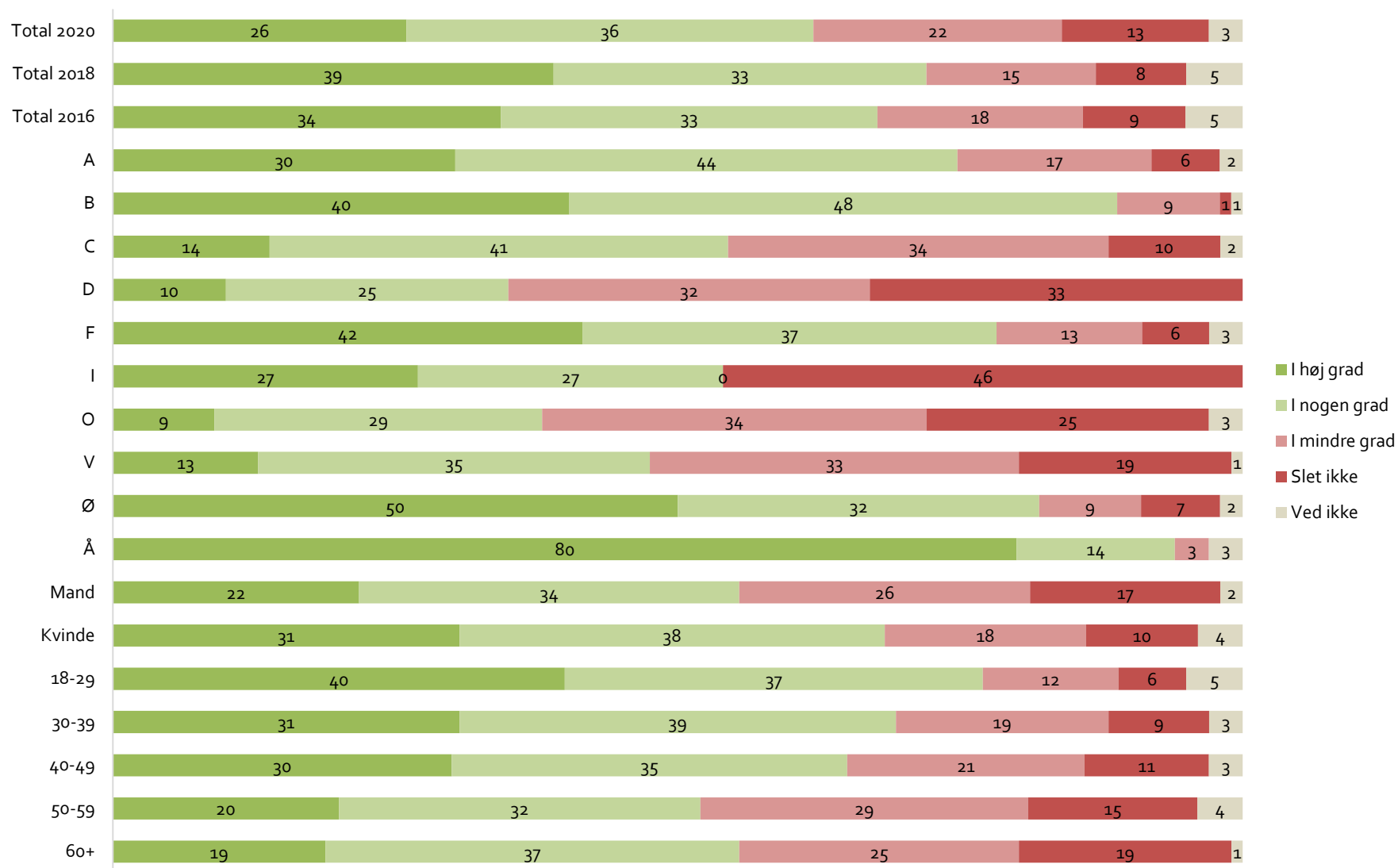

1.4. Må grøn omstilling koste penge og vækst på kort sigt?

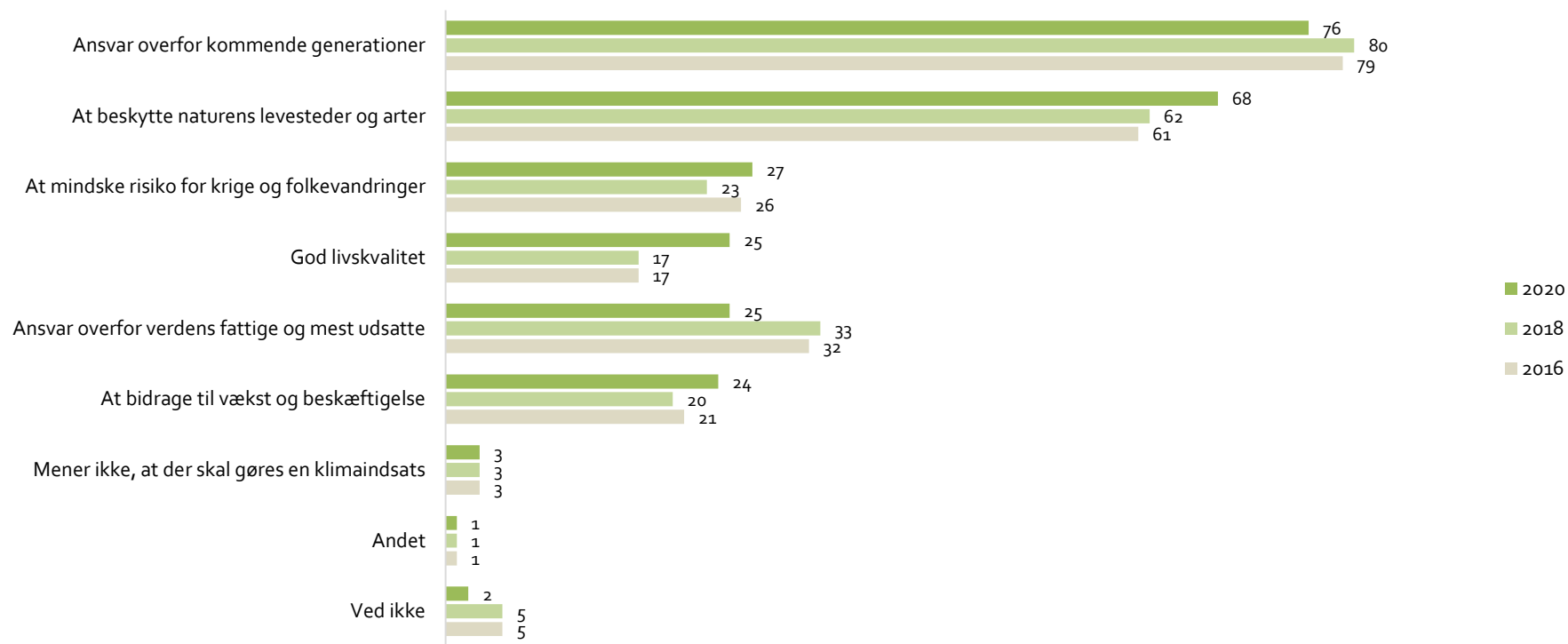
Spørgsmål: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? "Den grønne omstilling må gerne koste penge og vækst på kort sigt, hvis indsatsen giver samfundsmæssig gevinst på lang sigt".

1.5. Betyder det noget for dig, om Danmarks klimaindsats er blandt de mest ambitiøse i verden?

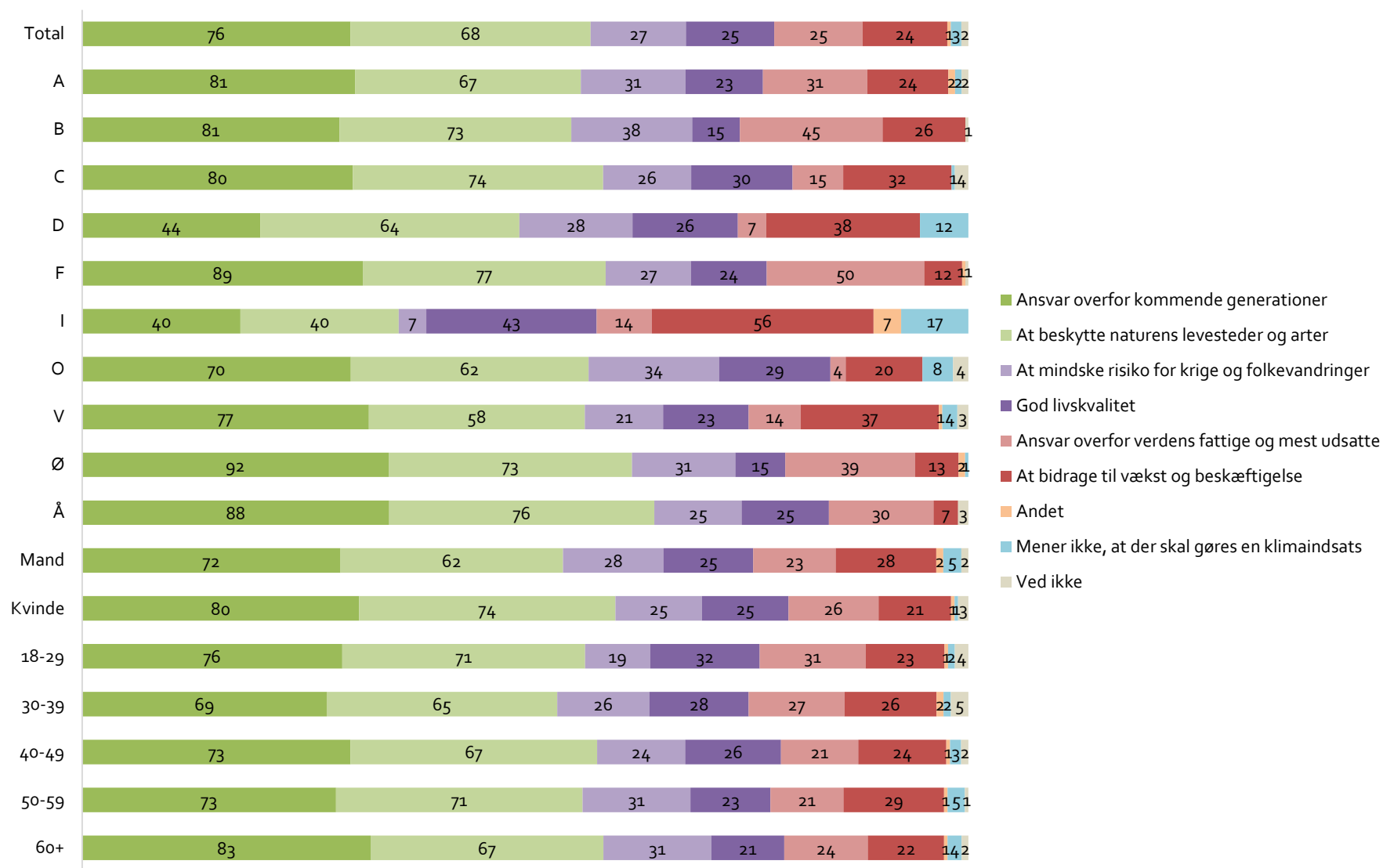

Spørgsmål: I hvilken grad betyder det noget for dig, om Danmarks klimaindsats er blandt de mest ambitiøse i verden?

1.6. Hvad er de tungest vejende grunde til, at vi i Danmark skal gøre en indsats mod klimaforandringer?

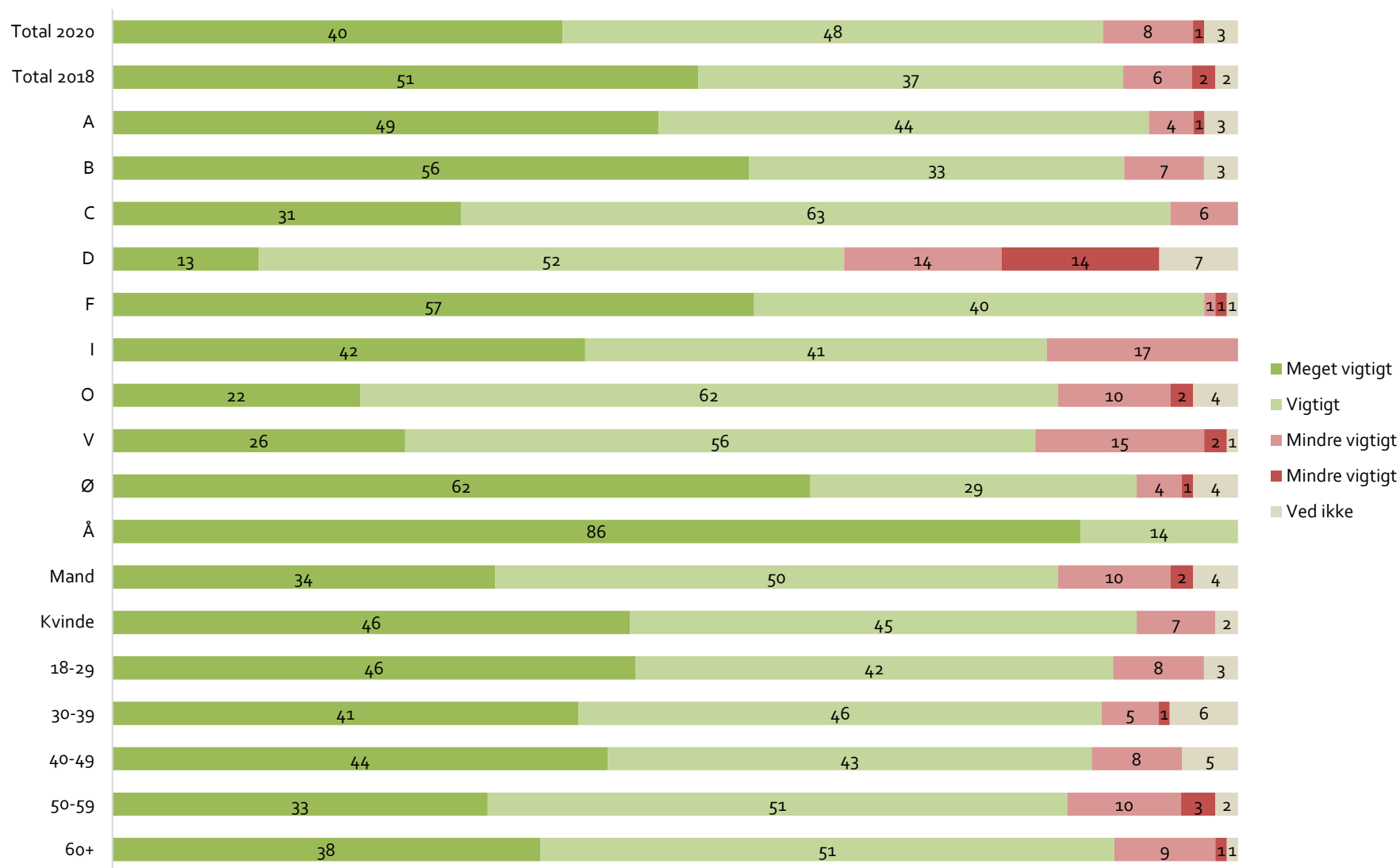

Hvad mener du er de tungest vejende grunde til, at vi i Danmark skal gøre en indsats mod klimaforandringer? (Max. tre svar) Svar giver samlet mere end 100 pct. på grund af flere svarmuligheder. BaggrundsvARIABLER på følgende figur.

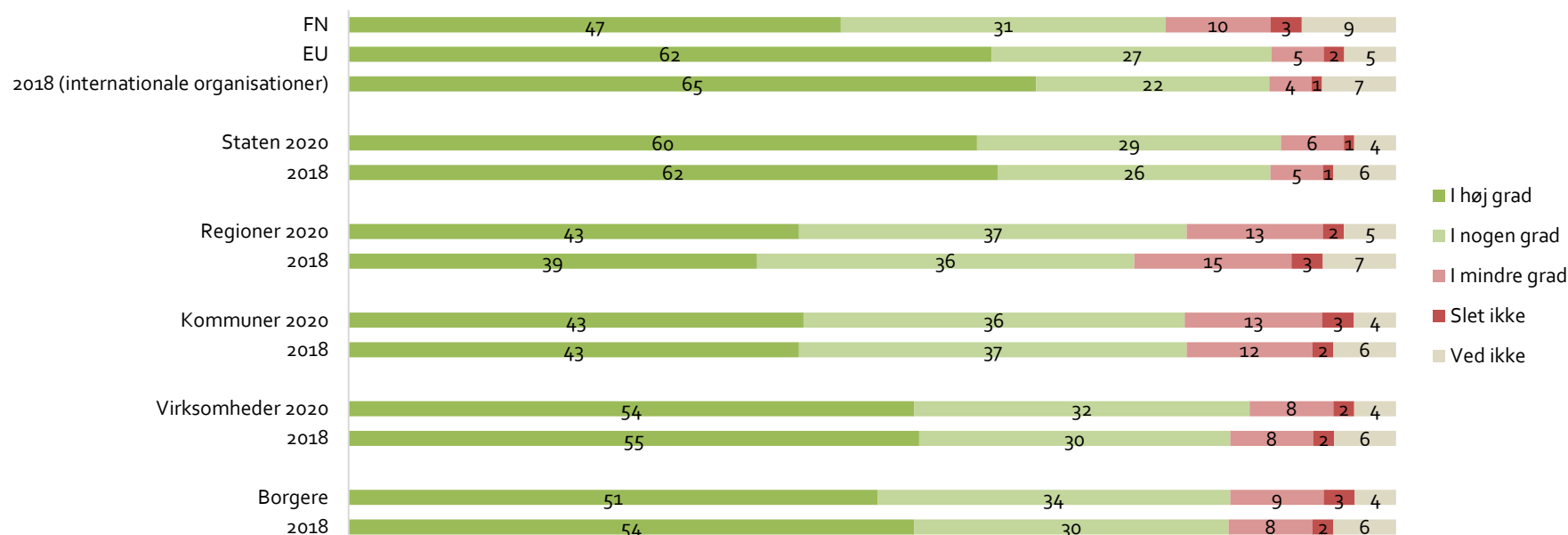
Hvad mener du er de tungest vejende grunde til, at vi i Danmark skal gøre en indsats mod klimaforandringer? (Max. tre svar) Svar giver samlet mere end 100 pct. på grund af flere svarmuligheder.

1.7. Er det vigtigt, at børn og unge får aktuel og sammenhængende undervisning i, hvordan vi håndterer klimaudfordringen?

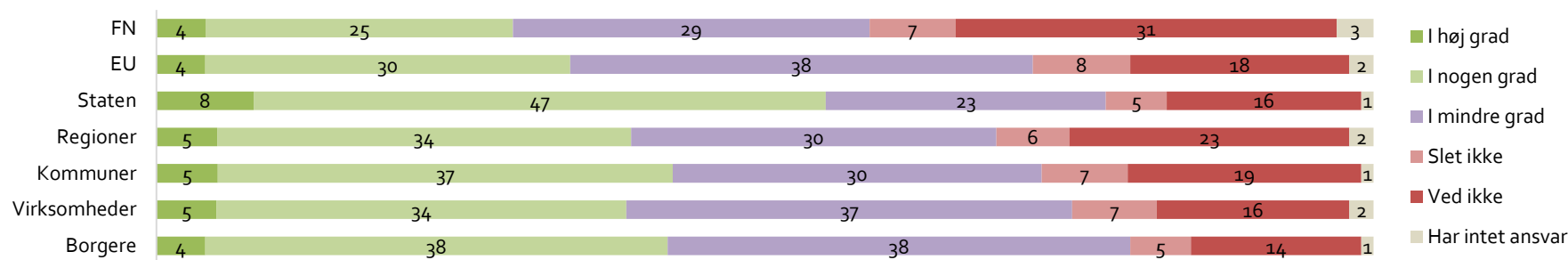
Spørgsmål: Hvor vigtigt mener du, det er, at børn og unge får aktuel og sammenhængende undervisning i, hvordan vi som samfund og borgere håndterer klimaforandringer?

1.8. Hvor stort et ansvar har forskellige aktører for at bidrage til at håndtere klimaudfordringen?

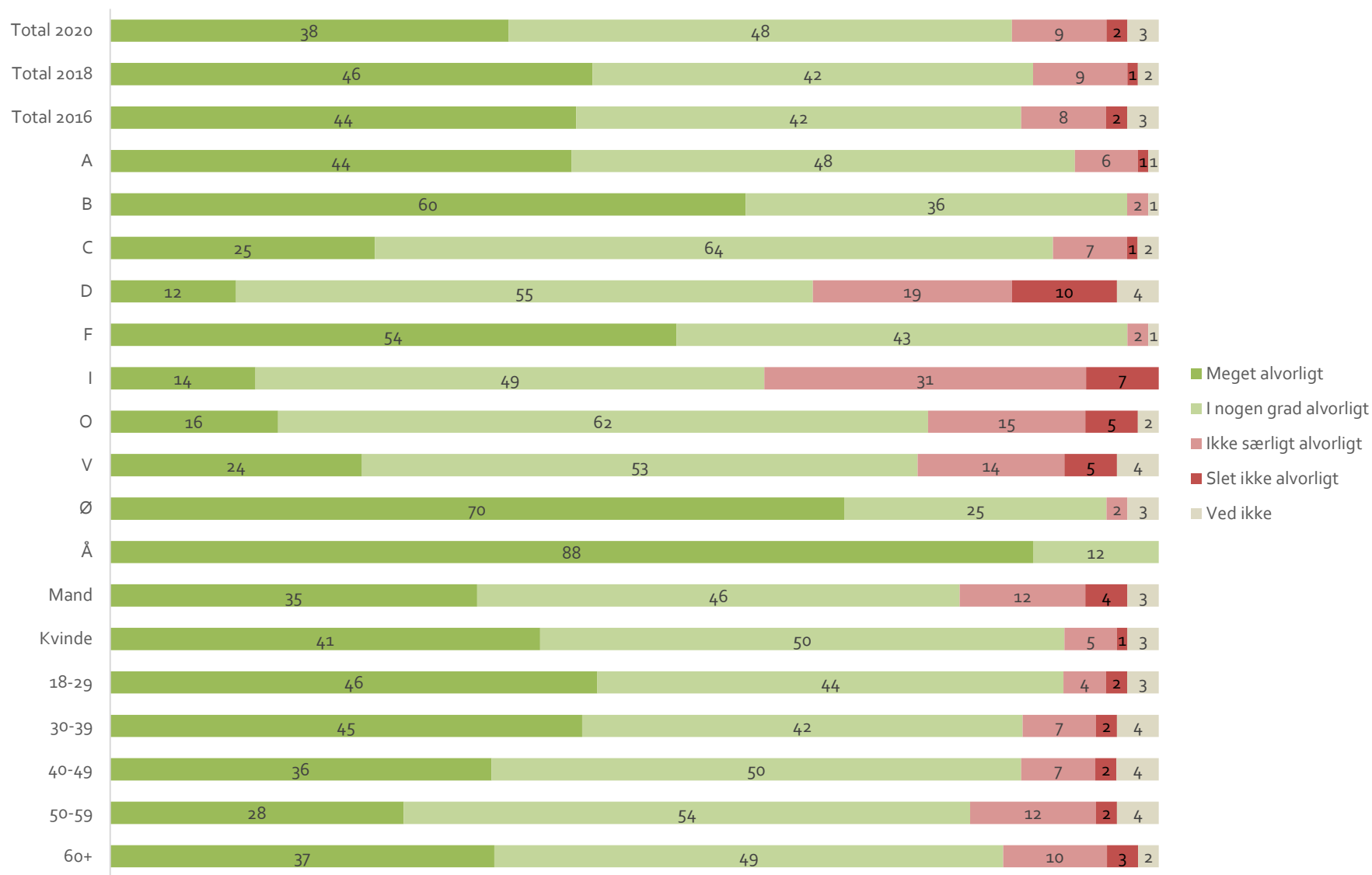

I hvilken grad har følgende aktører, efter din mening, ansvar for at bidrage til at håndtere klimaudfordringen?

1.9. Lever forskellige aktører op til deres klimaansvar?

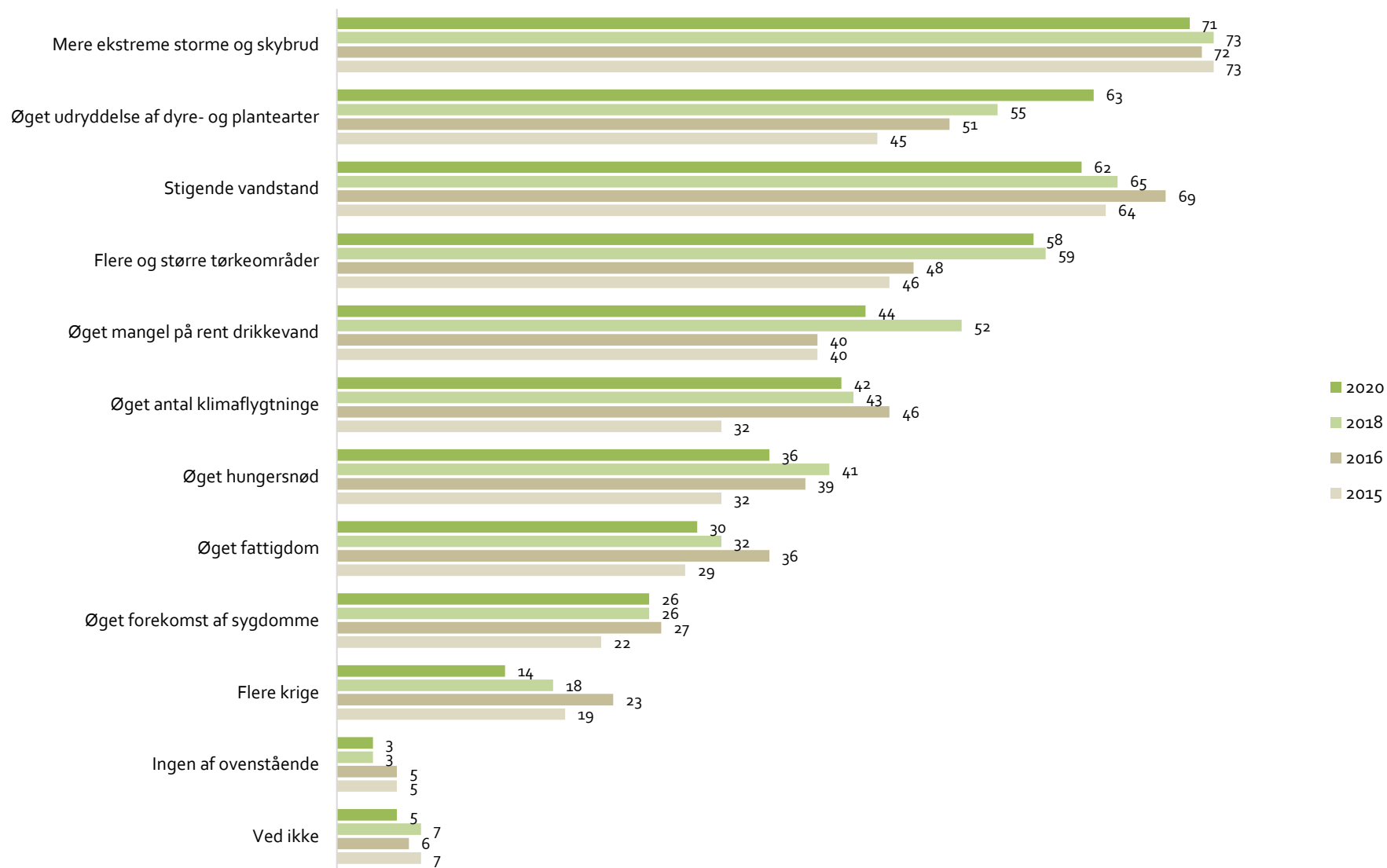

Spørgsmål: I hvilken grad synes du, at forskellige aktører lever op til deres klimaansvar?

1.10. Hvor alvorligt et problem er de globale klimaforandringer?

Spørgsmål: Hvor alvorligt et problem er de globale klimaforandringer efter din mening?

1.11. Hvilke konsekvenser vil klimaforandringerne få i din levetid?

Spørgsmål: Hvilke af følgende konsekvenser tror du, at klimaforandringerne vil få i din levetid? (Gerne flere svar)

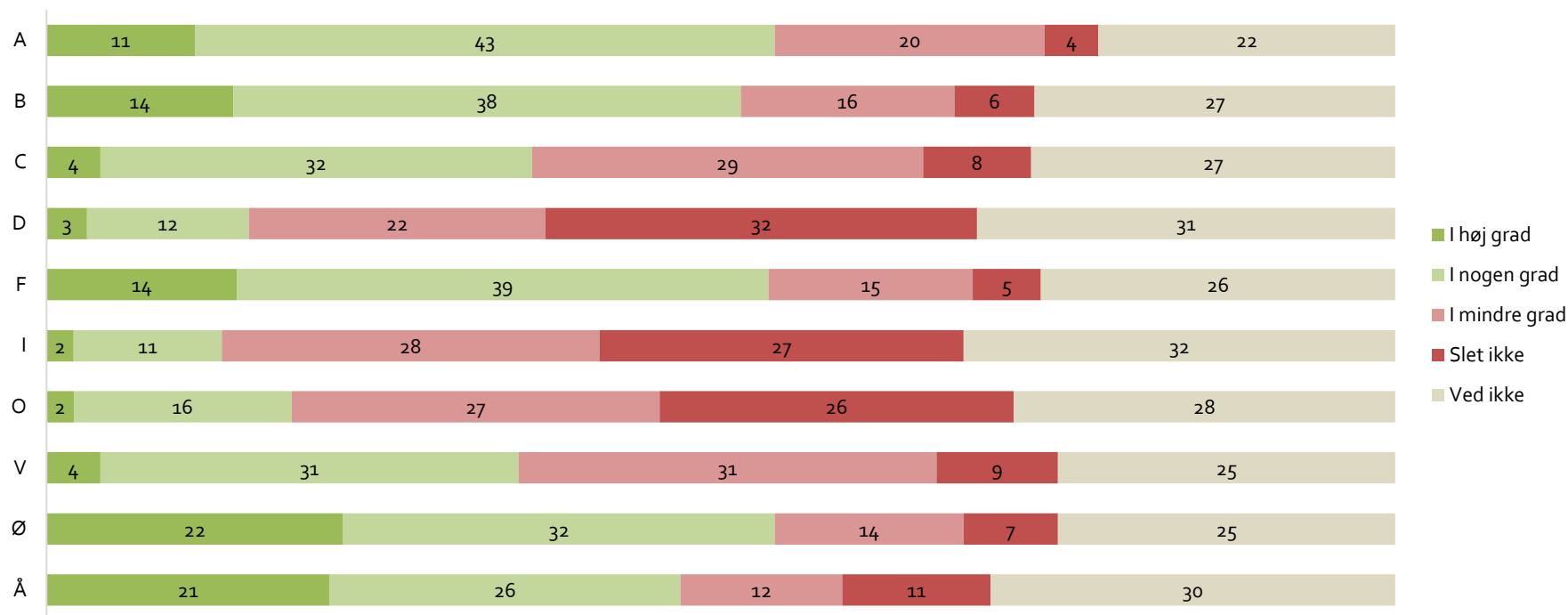

2. Hvad forventer danskerne af politikerne?

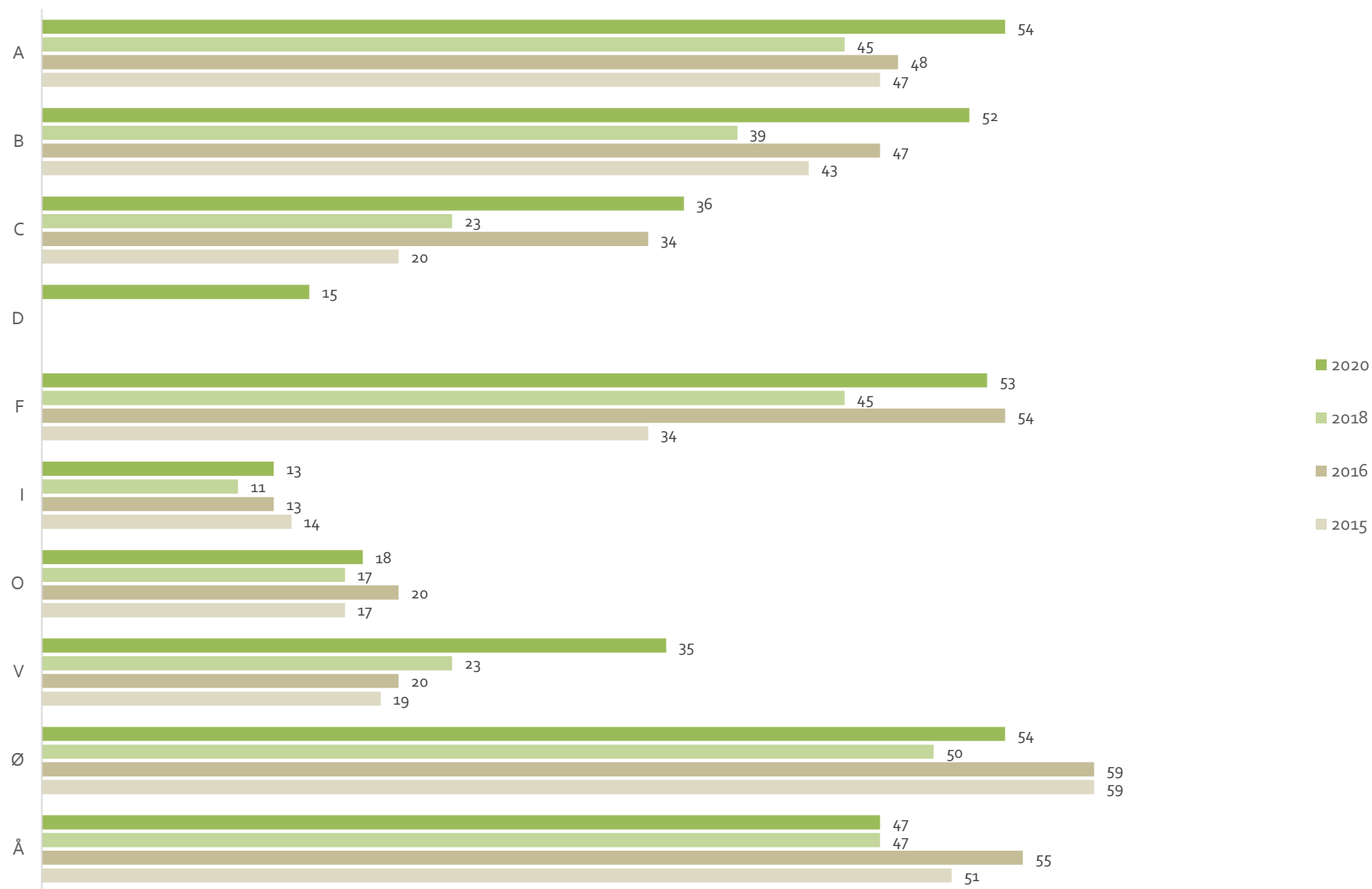
- 54 pct. mener, at regeringen i høj eller nogen grad udviser handlekraft på klimaområdet. Blandt regeringens støttepartier er det mellem 52 og 54 pct. Mellem 13 pct. og 36 pct. mener, at de blå partier (C, V, I, O, D jf. partibogstavbetegnelser nedenfor) i nogen grad eller i høj grad udviser handlekraft på klimaområdet Alternativet lander på 47 pct.
- 48 pct. ønsker, at det parti, de stemte på ved sidste folketingsvalg, gør mere for klimaet.
- 41 pct. mener, at offentlig støtte til genstart af dansk økonomi efter coronakrisen bør være betinget af at fremme den grønne omstilling. 39 pct. siger nej til samme spørgsmål.
- 37 pct. siger ja til, at der bør indføres en generel CO₂-afgift på alle varer og ydelser for at fremme den grønne omstilling, hvorimod 43 pct. siger nej.
- 58 pct. mener, at klimaforandringer i høj grad eller i nogen grad får betydning for, hvor de sætter deres kryds ved næste folketingsvalg.
- Et massivt flertal af borgerne mener, at det er vigtigt, at deres kommune prioriterer investeringer i bæredygtige løsninger inden for en række sektorer for at reducere kommunens udslip af drivhusgasser, selvom sådanne tiltag kan reducere kommunebudgettet på andre områder.
- 57 pct. mener, at deres kommune bør prioritere investeringer i klimatilpasningstiltag mod f.eks. stormflod, skybrud, kystsikring, erosion, tørke, mv., selvom sådanne tiltag kan reducere kommunebudgettet på andre områder. 23 pct. svarer nej.
- Et flertal mener, at det vigtigt at deres kommune indfører klimatiltag, der berører borgernes private forbrug, undtaget indførelsen af mere plantebaseret mad på f.eks. plejehjem og daginstitutioner.
- I modsætning til indførelsen af en generel afgift, er der et massivt flertal, der er villige til, som en del af en grøn skattereform, at der indføres en målrettet klimaafgift på særligt klimabelastende varer. Her svarer 31 pct. ubetinget ja, 42 pct. svarer ja mod en form for compensation, og 27 pct. svarer nej.

Bogstavbetegnelser og partinavne									
A	B	C	D	F	I	O	V	Ø	Å
Socialdemo- kratiet	Radikale Venstre	Konservative	Nye Borgerlige	Socialistisk Folkeparti (SF)	Liberal Alliance (LA)	Dansk Folkeparti (DF)	Venstre	Enhedslisten	Alternativet

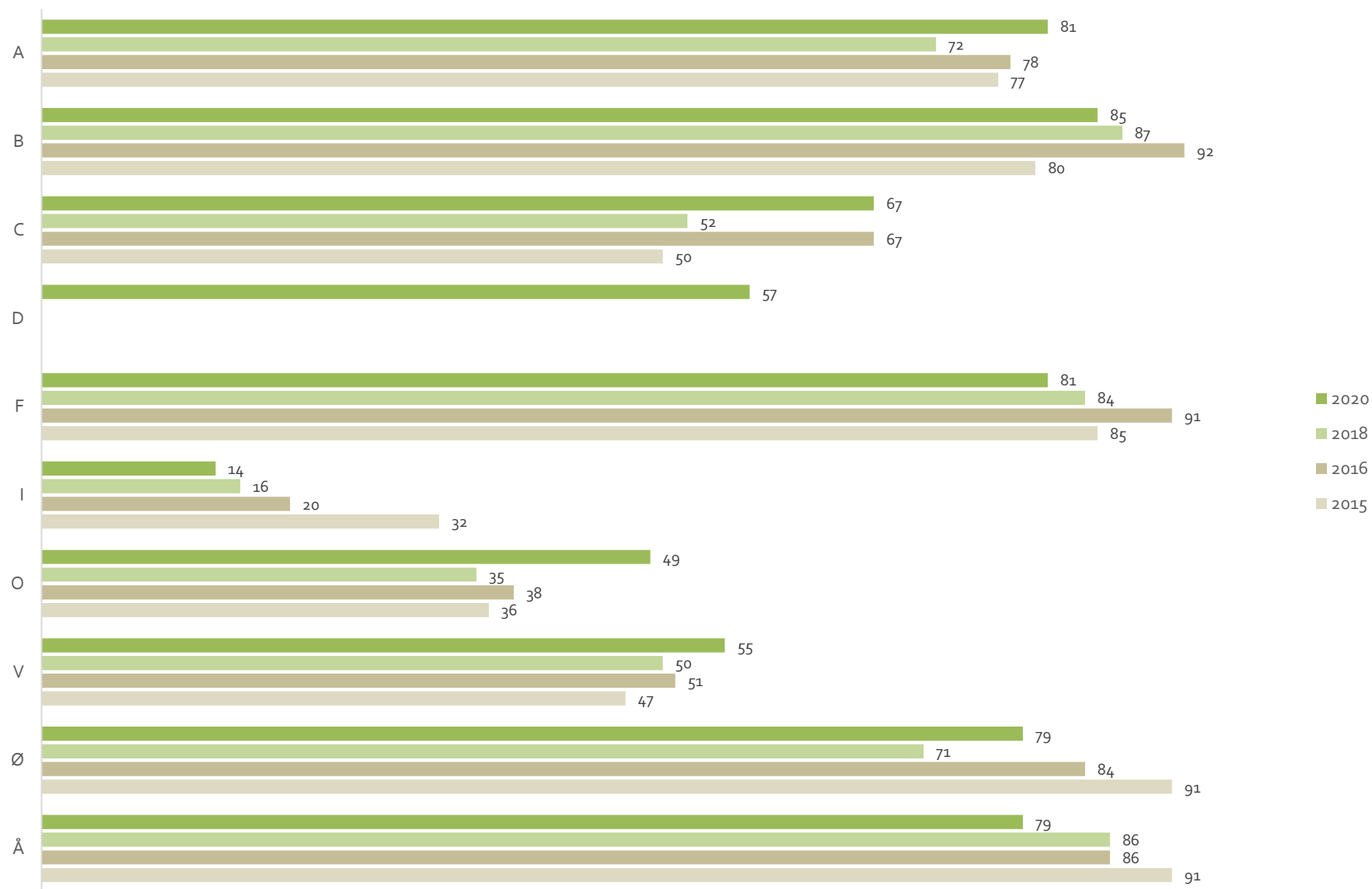
2.1. I hvilken grad viser partierne klimapolitisk handlekraft?

Spørgsmål: I hvilken grad udviser følgende partier, efter din mening, handlekraft i forhold til at gøre noget ved klimaforandringerne? Fortsat på følgende to sider.

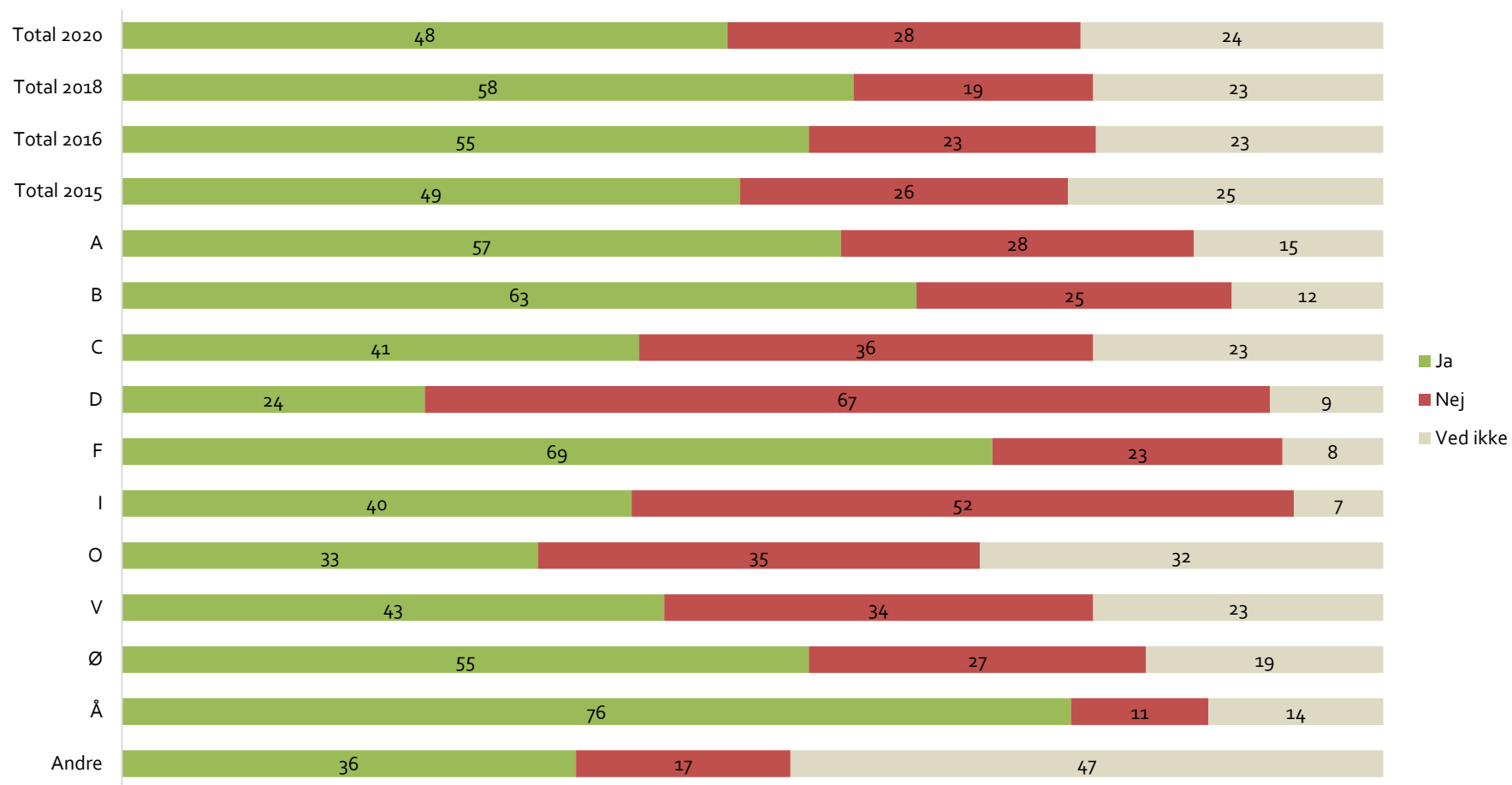

Spørgsmål: I hvilken grad udviser følgende partier, efter din mening, handlekraft i forhold til at gøre noget ved klimaforandringerne? Andel af alle respondenter, der svarer "i nogen grad" eller "i høj grad".

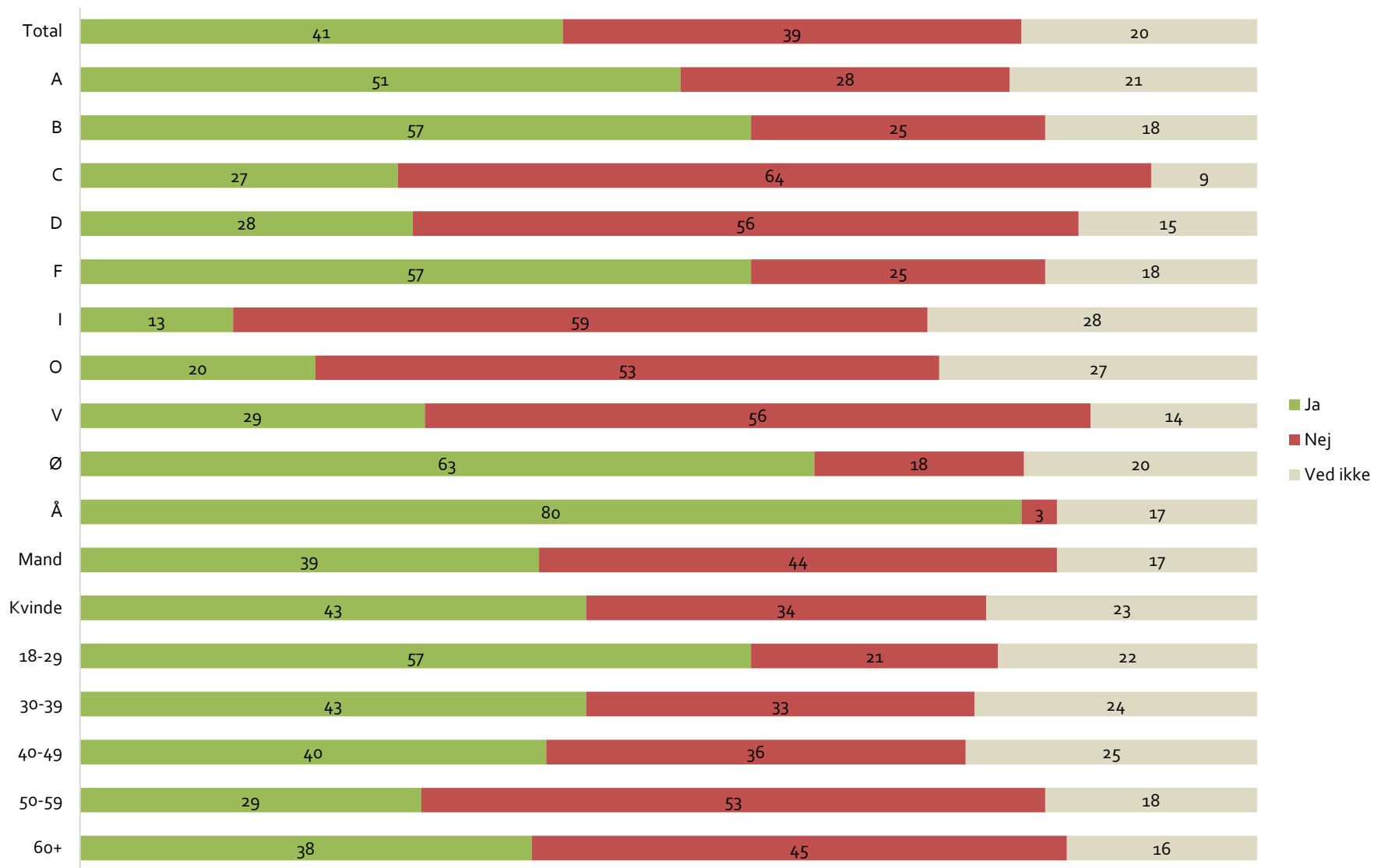
Spørgsmål: I hvilken grad udviser følgende partier, efter din mening, handlekraft i forhold til at gøre noget ved klimaforandringerne? Andel af partiernes egne vælgere, der svarer "i nogen grad" eller "i høj grad".

2.2. Ønsker vælgerne, at deres parti gør mere for klimaet?

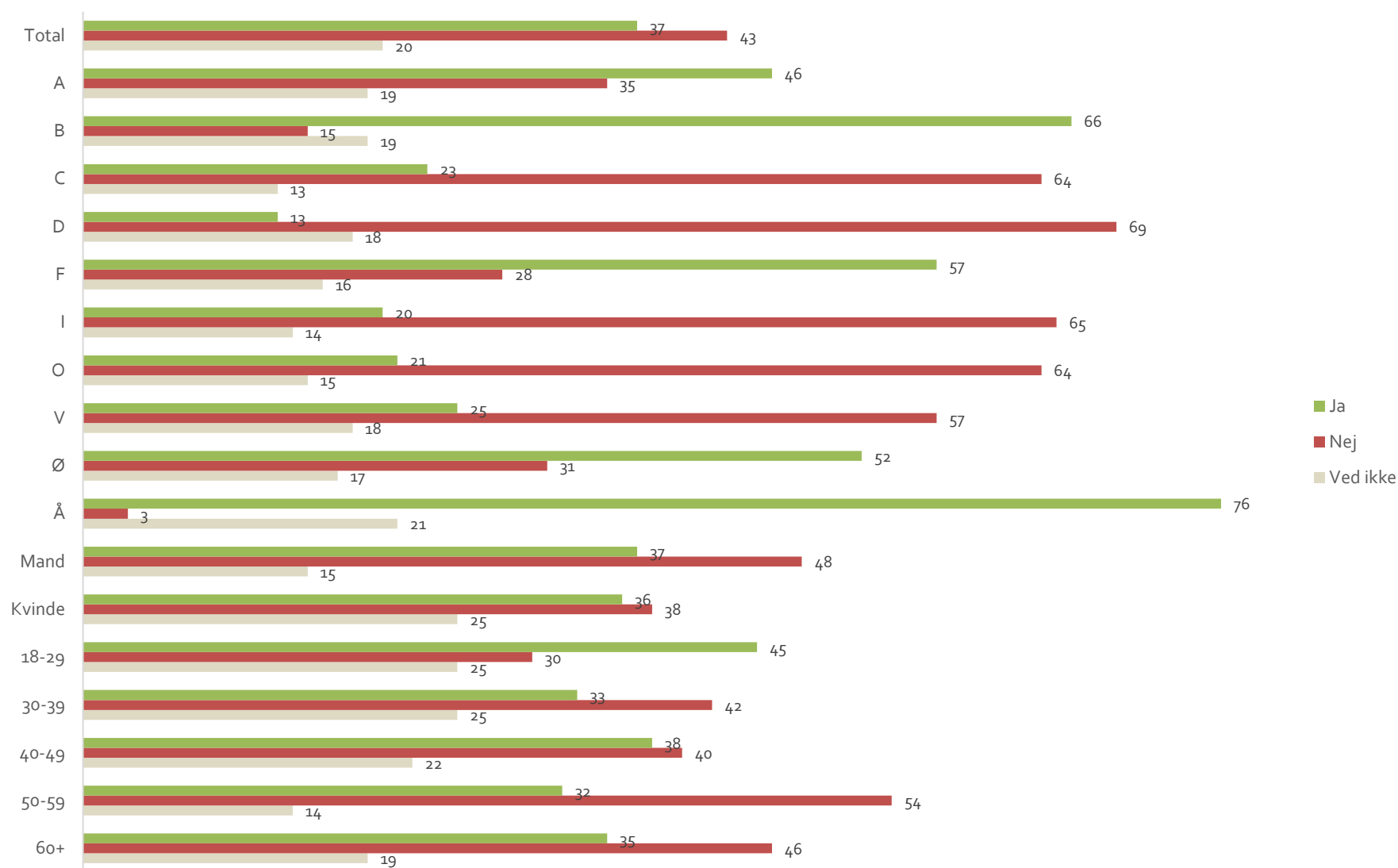
Spørgsmål: Mener du, at det parti, du stemte på ved det seneste folketingsvalg, bør gøre mere for at bremse klimaforandringerne?

2.3. Bør offentlig støtte til genstart af dansk økonomi efter coronakrisen være betinget af at fremme den grønne omstilling?

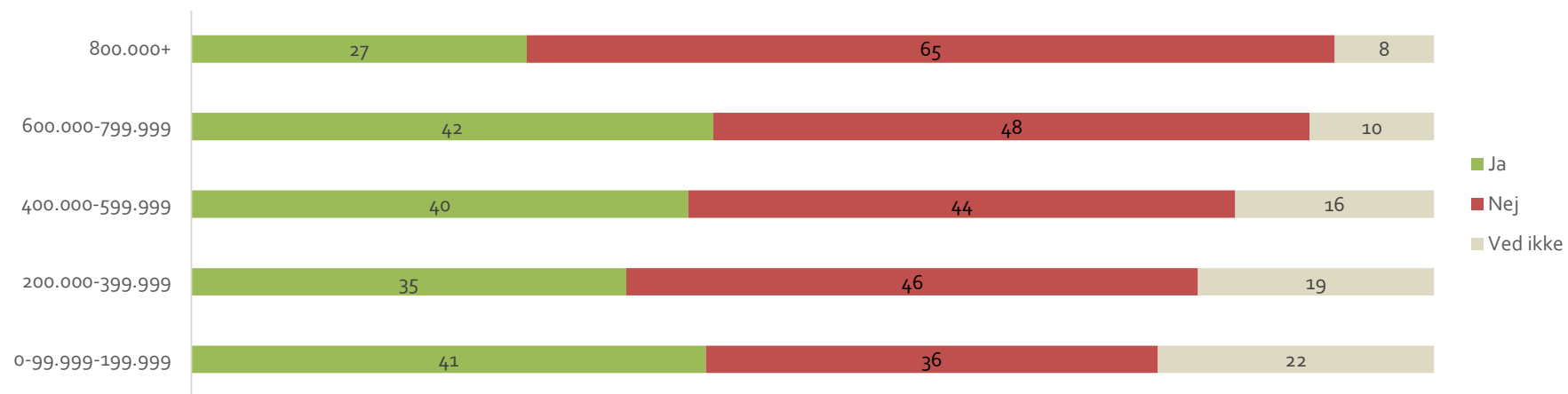

Spørgsmål: Bør offentlig støtte til genstart af dansk økonomi efter coronakrisen, efter din mening, være betinget af at fremme den grønne omstilling?

2.4. Bør en generel CO₂-afgift på alle varer og ydelser indføres for at fremme den grønne omstilling?

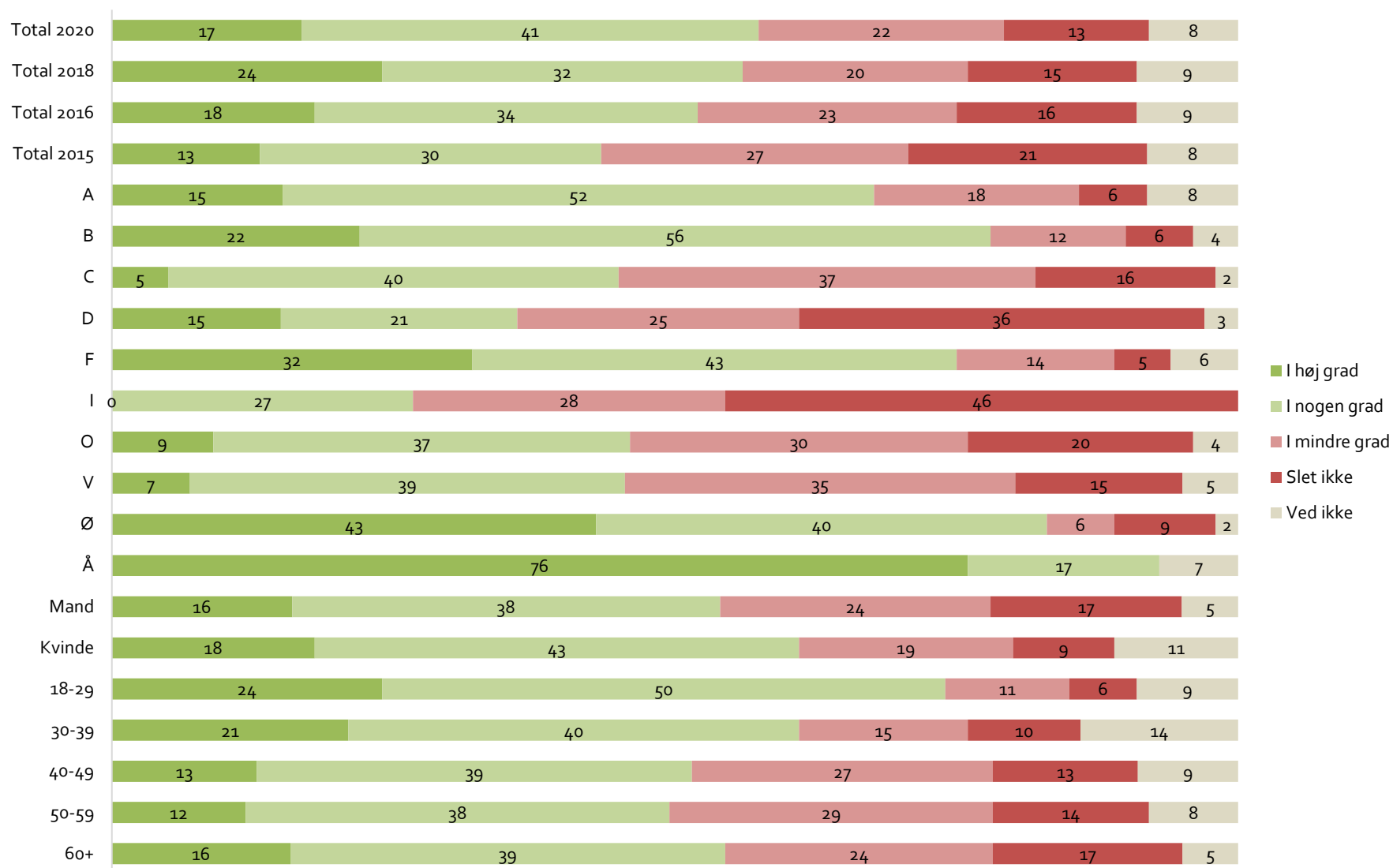
Spørgsmål: Bør en generel CO₂-afgift på alle varer og ydelser, efter din mening, indføres for at fremme den grønne omstilling? På næste figur er fordeling udtrykt på indkomstgrupper.

Spørgsmål: Bør en generel CO₂-afgift på alle varer og ydelser, efter din mening, indføres for at fremme den grønne omstilling? Svar fordelt på indkomstgrupper.

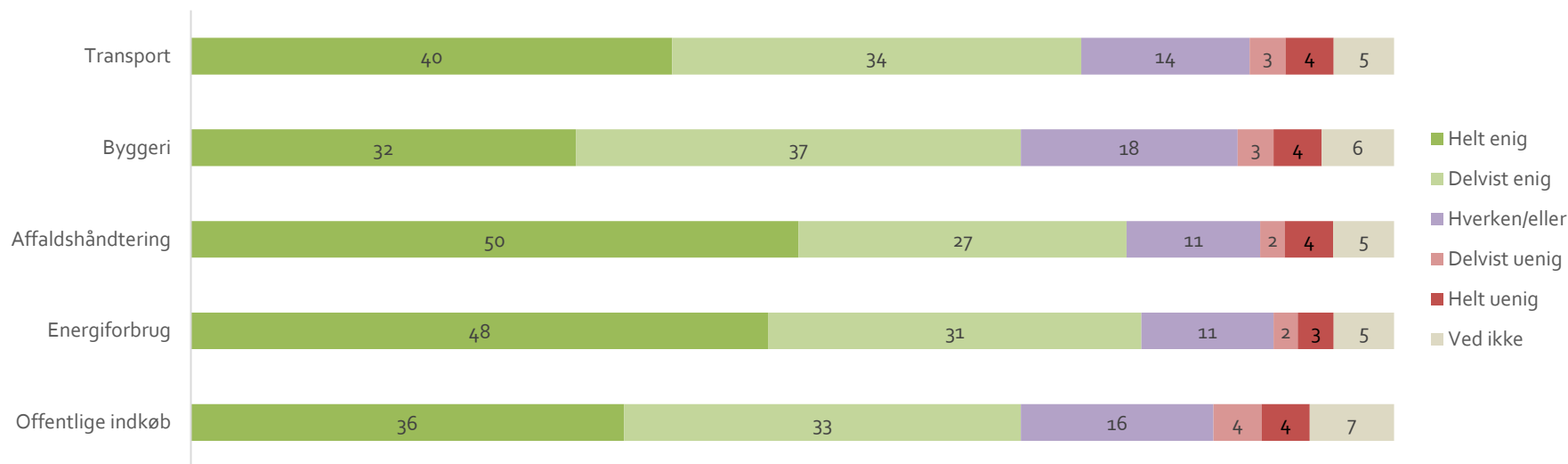

2.5. Er klimaforandringer et vigtigt tema ved næste folketingsvalg?

Spørgsmål: I hvilken grad får politikerens/partiets indsats for at imødegå klimaforandringer betydning for, hvor du sætter dit kryds ved næste folketingsvalg?

2.6. Inden for hvilke sektorer bør kommunerne prioritere investeringer i bæredygtige løsninger for at reducere udslippet af drivhusgasser?

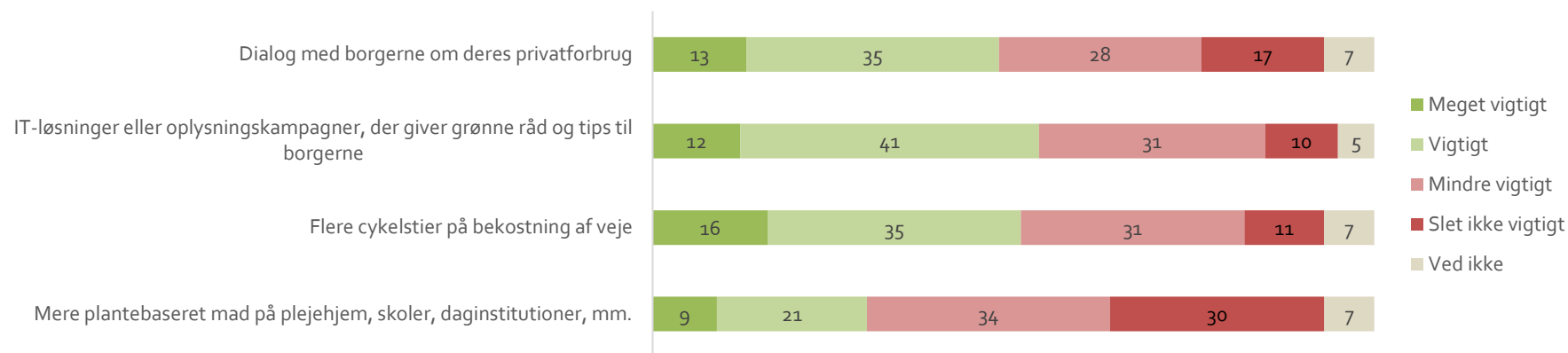
Spørgsmål: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?: "Det er vigtigt, at min kommune prioriterer investeringer i bæredygtige løsninger inden for følgende sektorer for at reducere kommunens udslip af drivhusgasser, selvom sådanne tiltag kan reducere kommunebudgettet på andre områder".

2.7. Bør kommunerne prioritere investeringer i klimatilpasningstiltag?

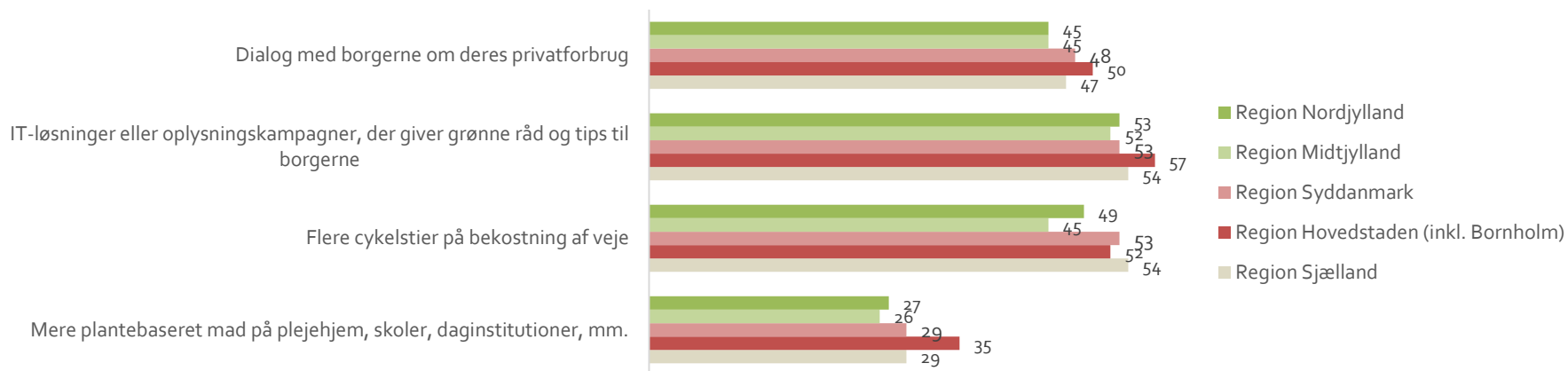

Spørgsmål: Synes du, at din kommune bør prioritere investeringer i klimatilpasningstiltag mod f.eks. stormflod, skybrud, kystsikring, erosion, tørke, mv., selvom sådanne tiltag kan reducere kommunebudgettet på andre områder?

2.8. Bør kommunerne indføre klimatiltag, der har til hensigt at nedbringe borgernes CO₂-udledning?

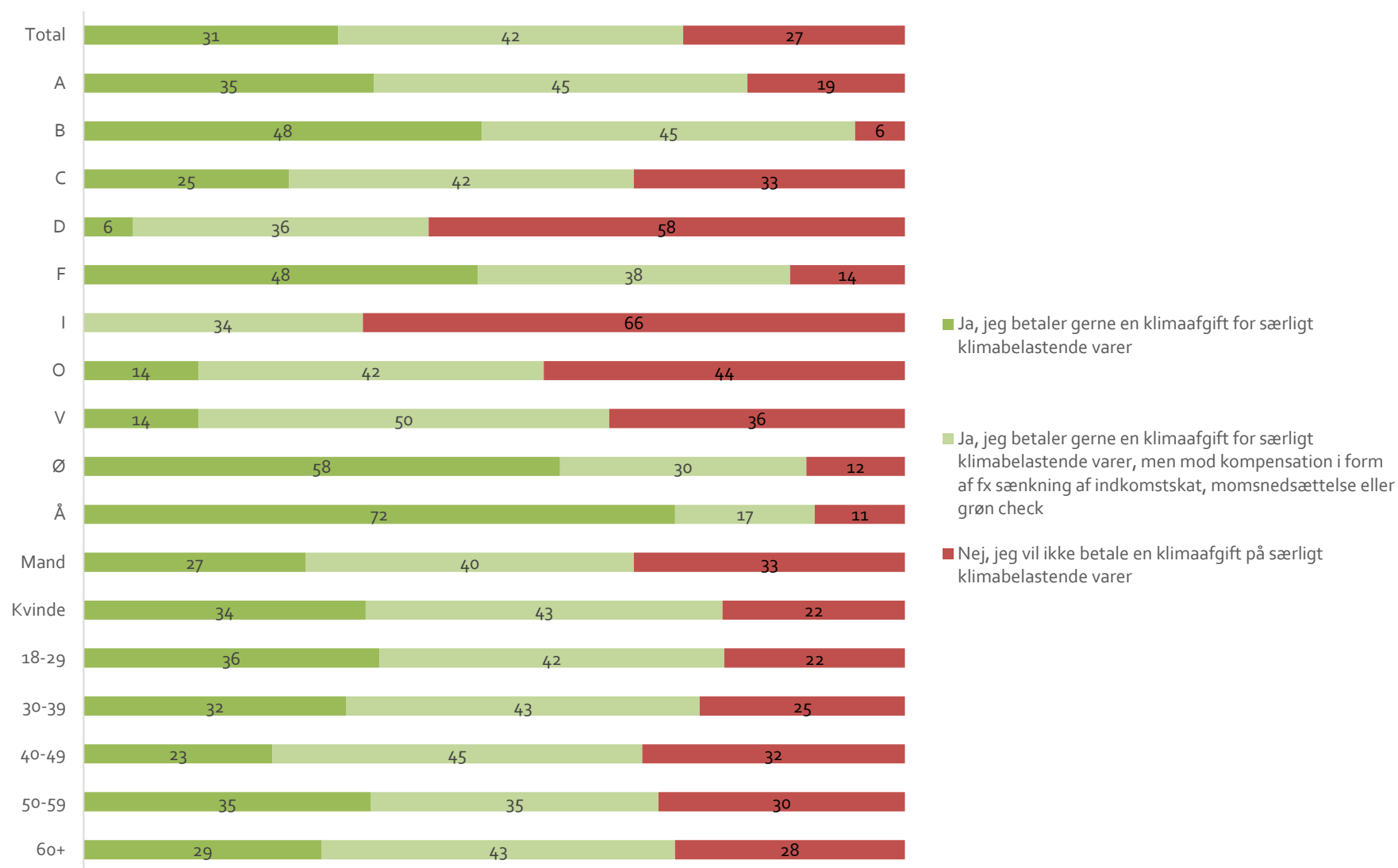

Spørgsmål: Hvor vigtig er det, efter din mening, at din kommune indfører følgende klimatiltag?

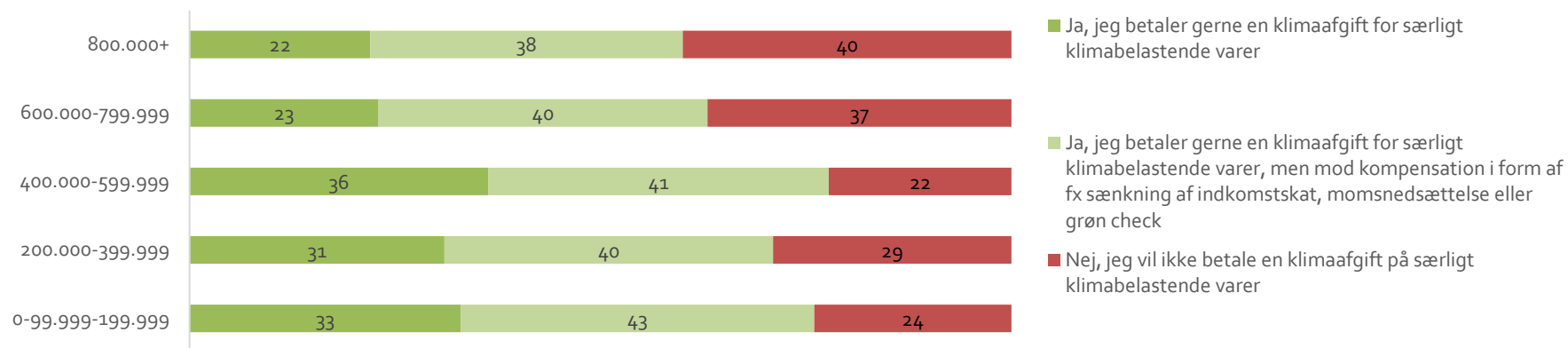

Spørgsmål: Hvor vigtig er det, efter din mening, at din kommune indfører følgende klimatiltag? Andel, der har svaret "meget vigtigt" og "vigtigt" fordelt på regioner.

2.9. Bør der indføres en målrettet klimaafgift på særligt klimabelastende varer som en del af en grøn skattereform?

Spørgsmål: Er du villig til, som en del af en grøn skattereform, at der indføres en målrettet klimaafgift på særligt klimabelastende varer? På næste figur er fordeling udtrykt på indkomstgrupper.

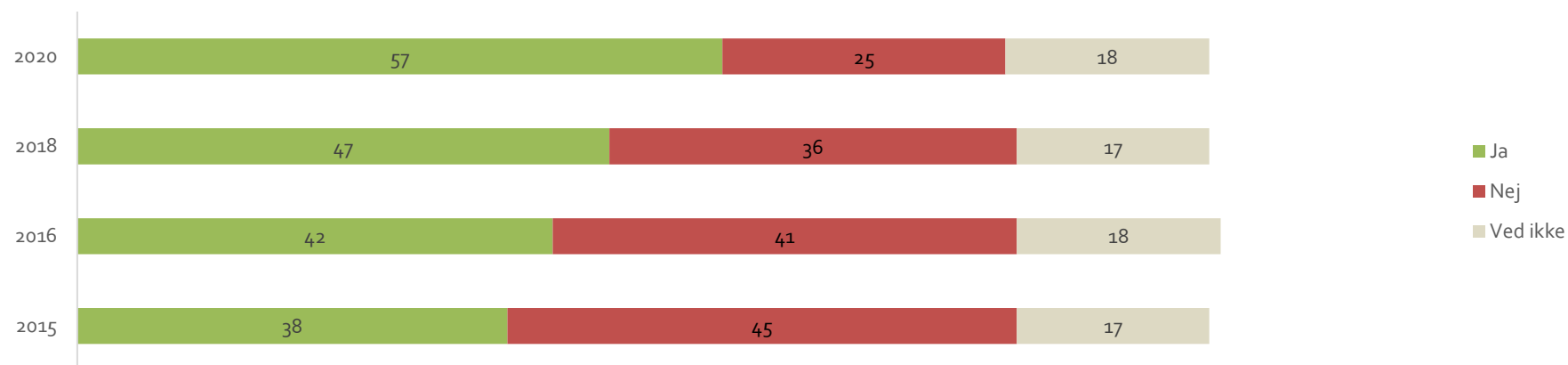
Spørgsmål: Er du villig til, som en del af en grøn skattereform, at der indføres en målrettet klimaafgift på særligt klimabelastende varer? Svar fordelt på indkomstgrupper.

3. Hvad kan og vil danskerne selv gøre?

- 57 pct. svarer, at de inden for de seneste tre år har gjort noget med det primære formål at reducere sit eget bidrag til den globale udledning af drivhusgasser.
- Samtidig svarer 36 pct., at den primære årsag til miljøvenlige tiltag såsom efterisolering af boligen er økonomiske hensyn. 30 pct. svarer, at miljøhensyn er den primære årsag.
- De mest populære klimatiltag er at sortere affald (80 pct.), have mindre madspild (70 pct.), altid at slukke for computer og/eller tv (51 pct.), købe A-mærkede hårde hvidevarer (49 pct.) og at tage cyklen og den kollektive trafik (48 pct.).
- De tiltag, som vurderes at have størst effekt, er at flyve mindre (44 pct.), at sortere affald (41 pct.), at tage cyklen og den kollektive transport (33 pct.), at udskifte oliefyret med klimavenlig opvarmning (32 pct.) og at skifte bilen ud med elbil eller hybridbil (31 pct.).
- 56 pct. svarer, at de i høj grad eller i nogen grad har svært ved at gennemskue, hvilke dagligvarer, der er mest klimavenlige.
- 85 pct. vurderer, at priser har størst indflydelse på deres forbrugeradfærd. 15 pct. svarer andre faktorer, herunder sociale relationer, oplysningskampagner, markedsføring, mv.
- 41 pct. svarer, at de i mindre grad eller slet ikke forbinder forbruget af nye materielle goder som tøj, elektronik og boligudstyr med livskvalitet.
- Livskvalitet forbindes for et flertal med muligheden for at uddanne sig gennem livet, at have bil, at kunne dyrke sin hobby og benytte sig af kulturelle tilbud samt at have et fleksibelt arbejdsliv. Livskvalitet forbindes af de færreste med at købe nyt tøj og ting til boligen, at arbejde fuldtid samt at have en stor bolig. At flyve på ferie forbindes både i høj grad og i lav grad med livskvalitet.
- 64 pct. mener, at det er nødvendigt, at vi ændrer levevis for at begrænse klimaforandringerne, mens 13 pct. mener, at teknologi kan løse problemet uden at kræve større ændringer i vores levevis.
- 44 pct. oplever, at samtaler om klimaforandringer i deres sociale omgangskredse giver grobund for at inspirere hinanden, hvorimod 14 pct. oplever, at samtaler om emnet ofte giver anledning til konflikt. Hele 42 pct. svarer, at klimaforandringer ikke rigtigt er noget, de taler om i deres sociale omgangskreds.
- Blandt nye fødevareteknologier (genmodificerede planter, stamcellekød og plantebaserede alternativer til kød og mejeriprodukter) som en vej til en mindre klima- og miljøbelastende fødevarerproduktion, er flest positivt indstillede over for de plantebaserede alternativer. Herom svarer 36 pct. at de er meget positive eller positive.

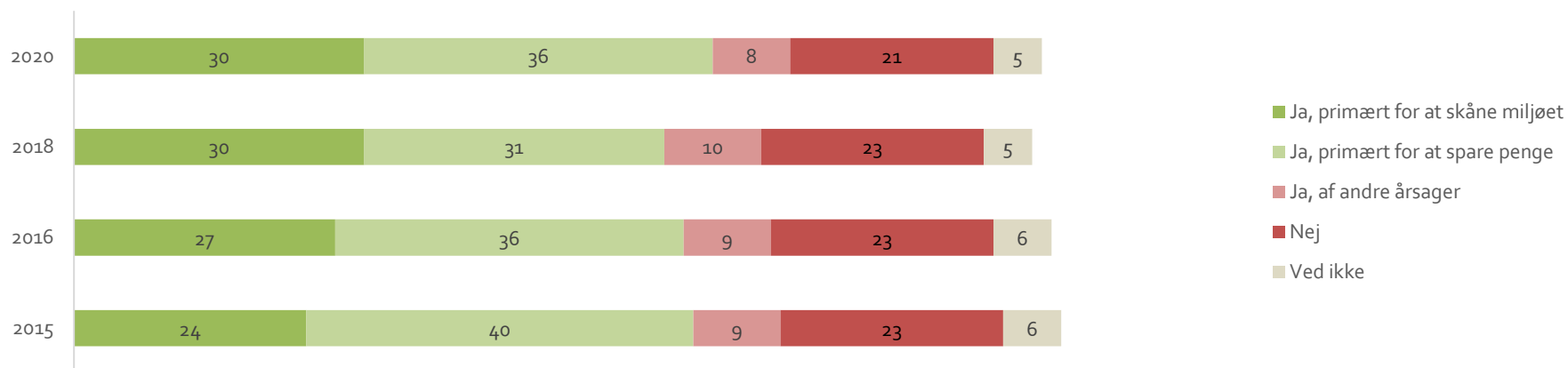
- 21 pct. er helt eller delvist uenige i udsagnet om, at det er svært at få de nødvendige proteiner, vitaminer og mineraler med hovedsagelig plantebaseret mad.
- Flest peger på, at togrejser skal gøres væsentlige mere attraktive og flybilletter dyrere, hvis de skal flyve mindre i fremtiden.
- Flest peger på prisen på elbiler samt rækkevidden for batteriet som de største barrierer for at anskaffe sig og køre i elbil.

3.1. Har du gjort noget for at mindske dit eget bidrag til udledning af drivhusgasser?

Spørgsmål: Har du inden for de seneste tre år gjort en indsats, med dét primære formål at reducere dit eget bidrag til den globale udledning af drivhusgasser?

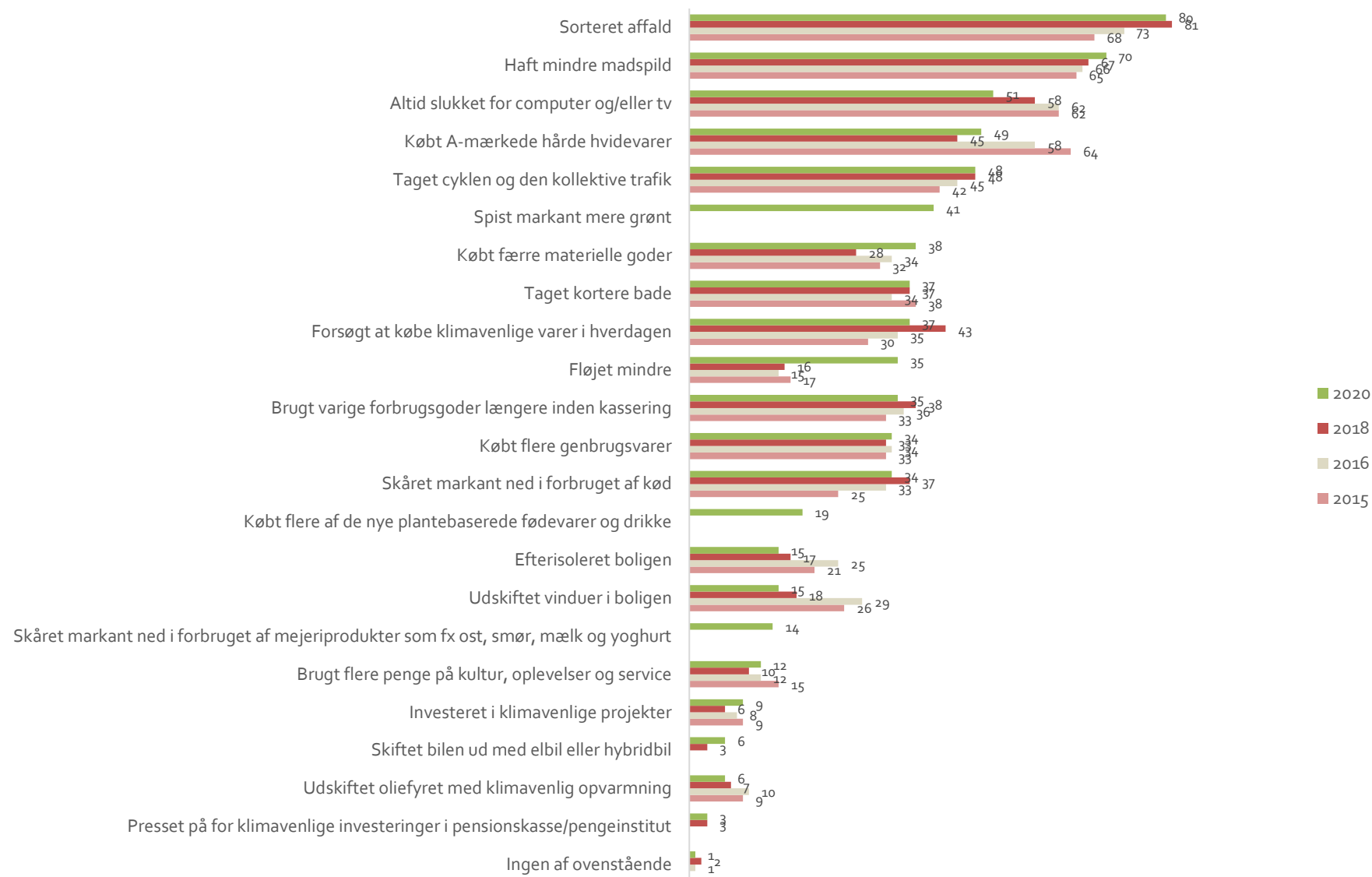
3.2. Hvad er dit primære motiv for klimavenlige handlinger?

Spørgsmål: Har du inden for de seneste tre år efterisoleret din bolig, købt lavenergi hvidevarer, brugt mere kollektiv transport frem for bil, undgået brug af standby strøm eller foretaget andre miljøvenlige tiltag for enten at spare penge eller skåne miljøet?

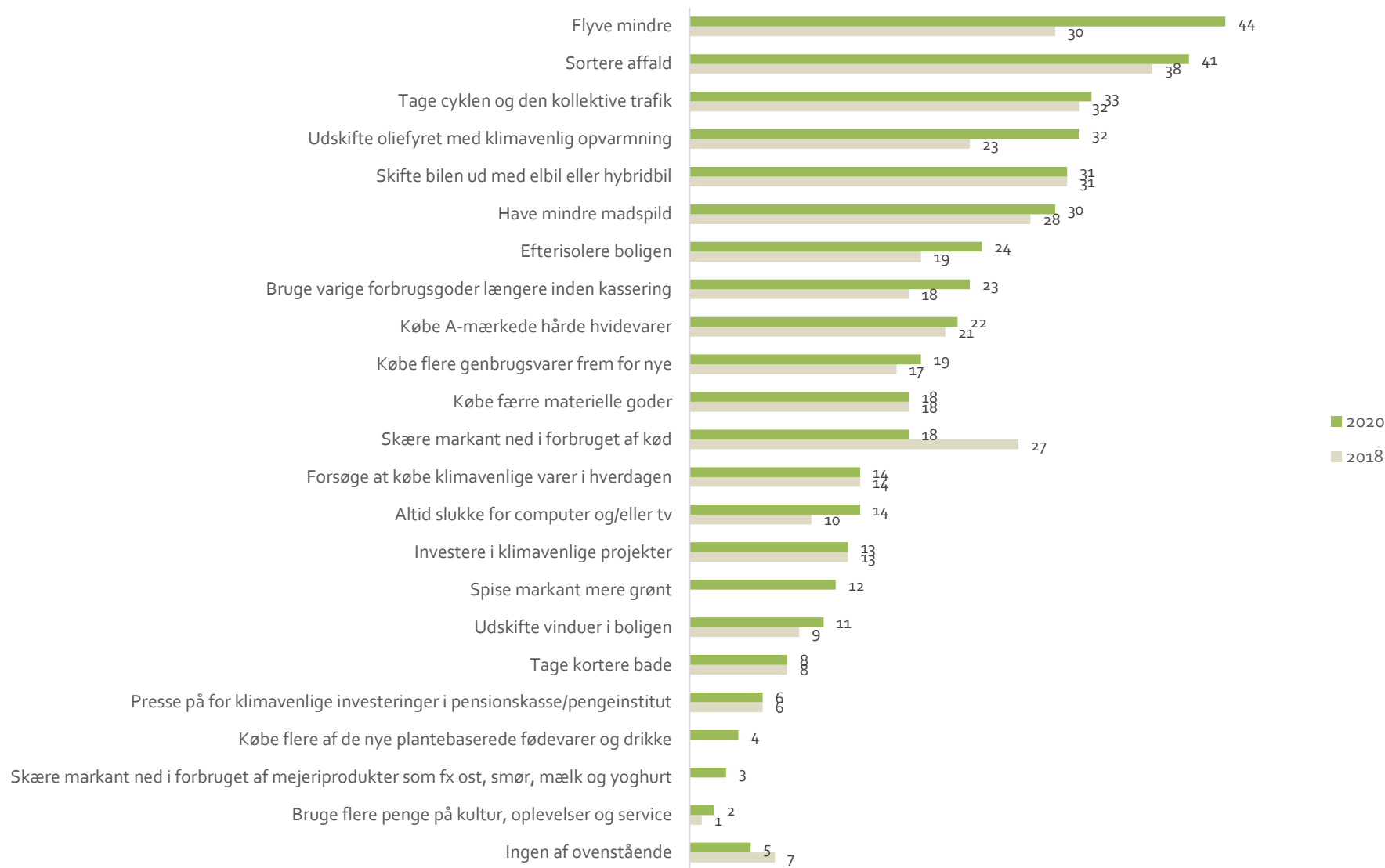

3.3. Hvad har du gjort for at mindske udledningen af drivhusgasser?

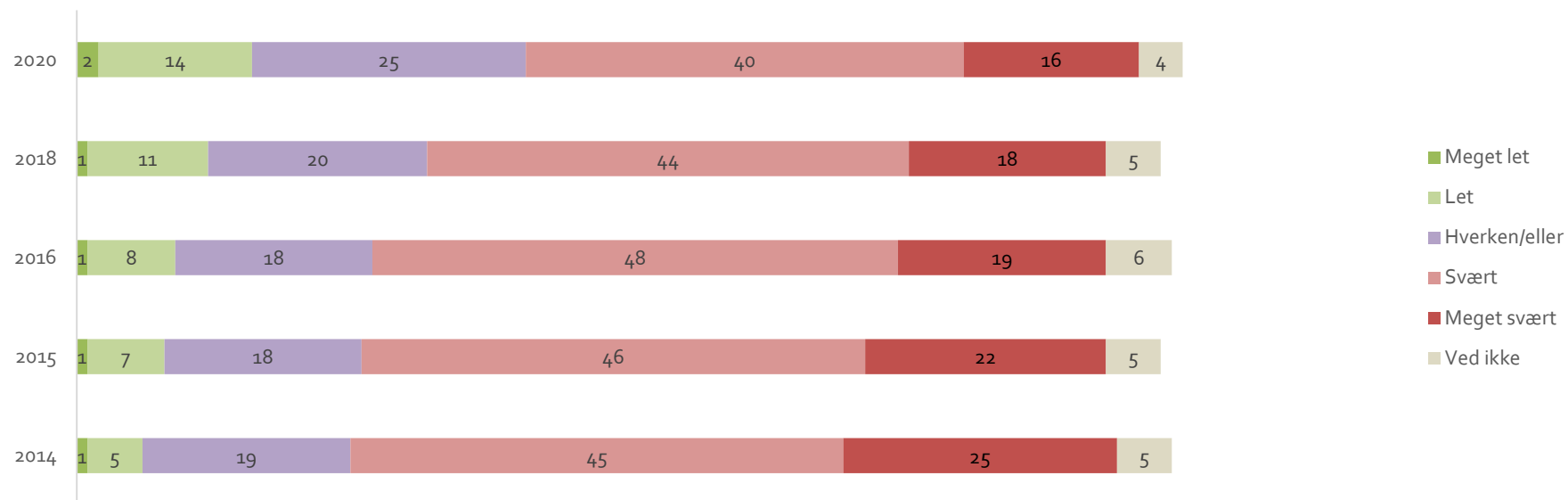
Spørgsmål: Hvilke af følgende ting har du inden for de seneste tre år gjort for at mindske dit eget bidrag til den globale udledning af drivhusgasser? (Gerne flere svar)

3.4. Hvilke tiltag tror du betyder mest for danskernes personlige udslip af drivhusgasser?

Spørgsmål: Hvilke af følgende klimatiltag tror du vil betyde mest for danskernes personlige udledning af drivhusgasser? (Max. fem svar)

3.5. Er det til at gennemskue, hvilke varer der er mest klimavenlige?

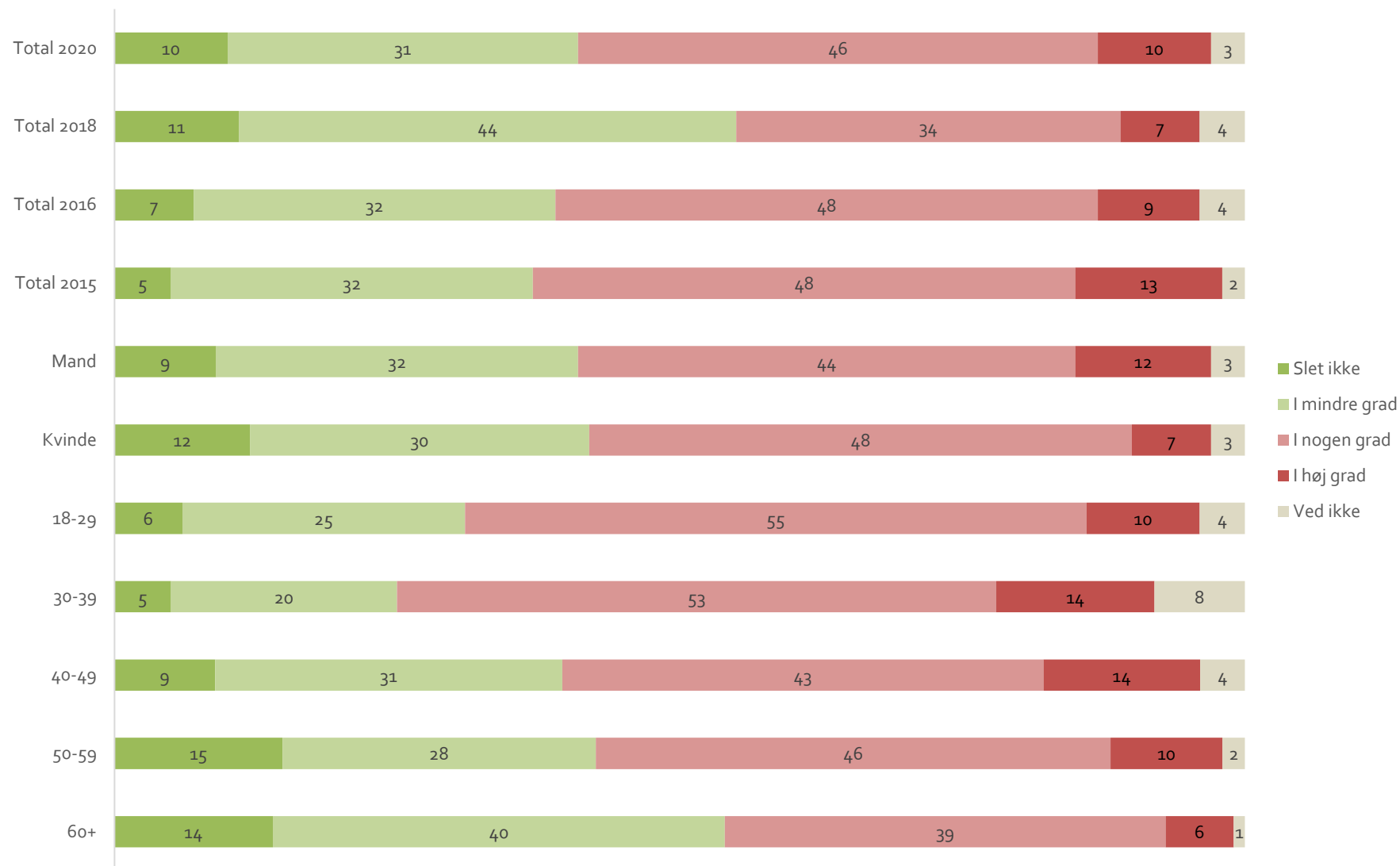
Spørgsmål: Hvor let eller svært synes du, det er at gennemskue, hvilke dagligvarer der er mest klimavenlige?

3.6. Hvad har størst indflydelse på forbrugeradfærd?

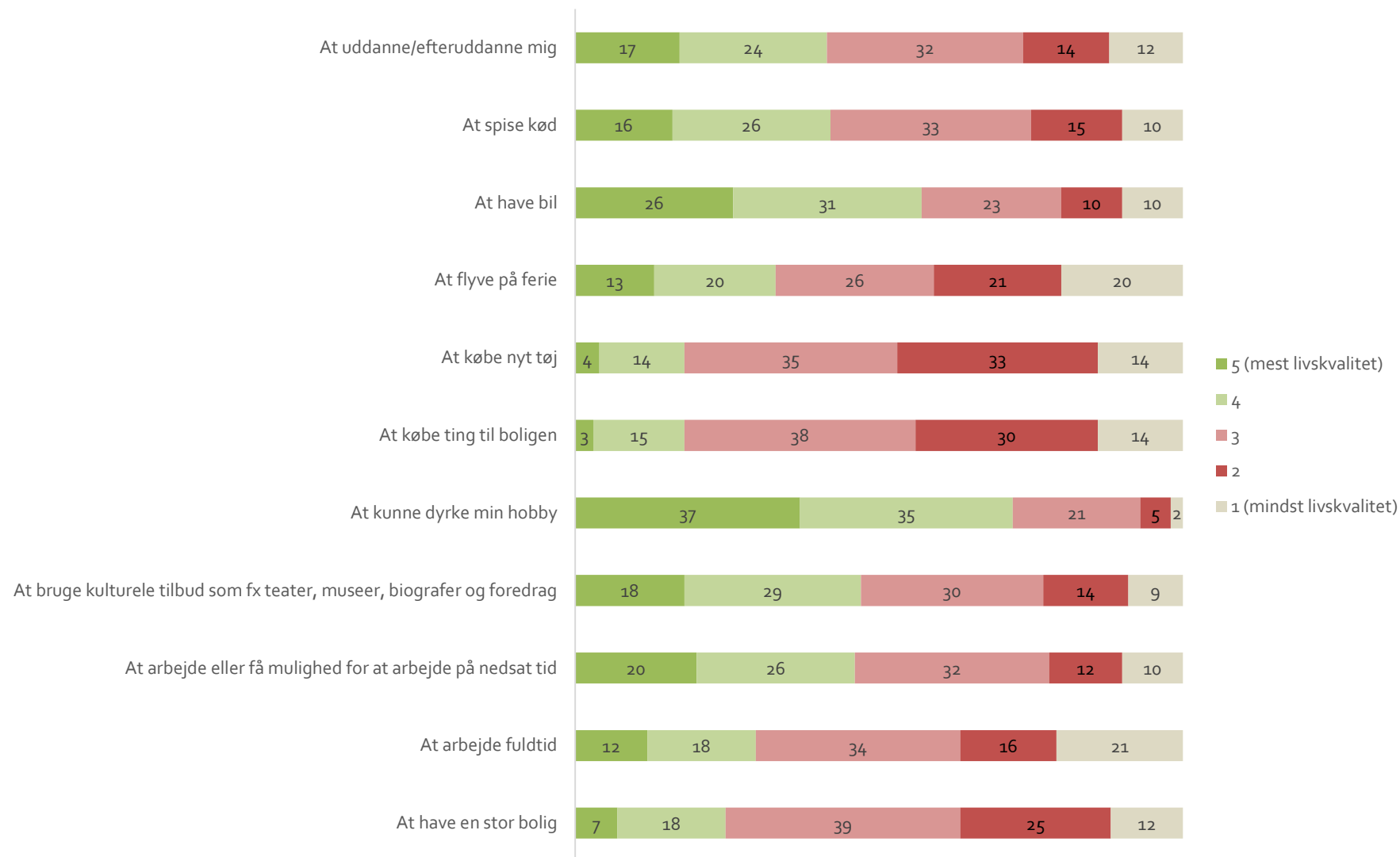
Spørgsmål: Hvad vurderer du har størst indflydelse på din forbrugeradfærd?

3.7. I hvor høj grad forbindes forbruget af nye materielle goder med livskvalitet?

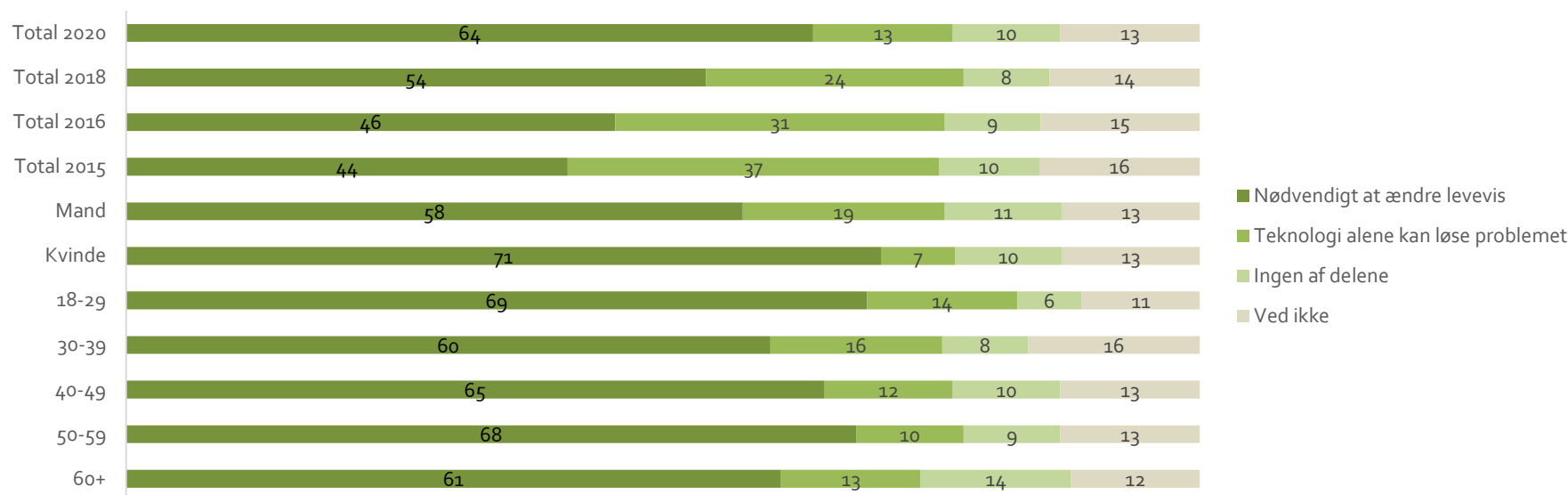
Spørgsmål: I hvilken grad forbinder du forbruget af nye materielle goder som tøj, elektronik og boligudstyr med livskvalitet?

3.8. I hvilken grad forbindes materielle og immaterielle goder og ydelser med livskvalitet?

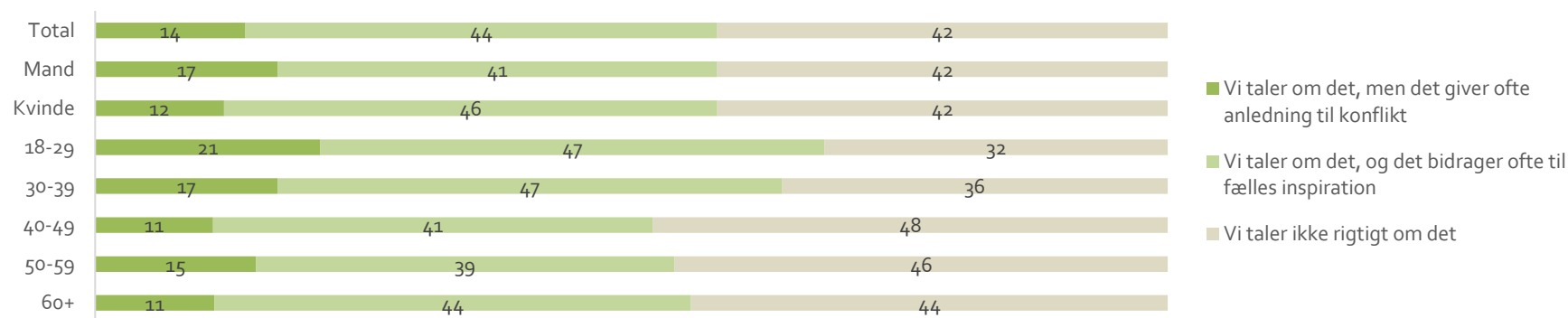
Spørgsmål: Hvilke af følgende materielle og immaterielle goder og ydelser forbinder du mest med din livskvalitet? (angiv en grad, 1-5, ved alle kategorier, hvor 5 giver mest og 1 mindst livskvalitet)

3.9. Er det nødvendigt at ændre levevis eller kan teknologi løse klimaudfordringen?

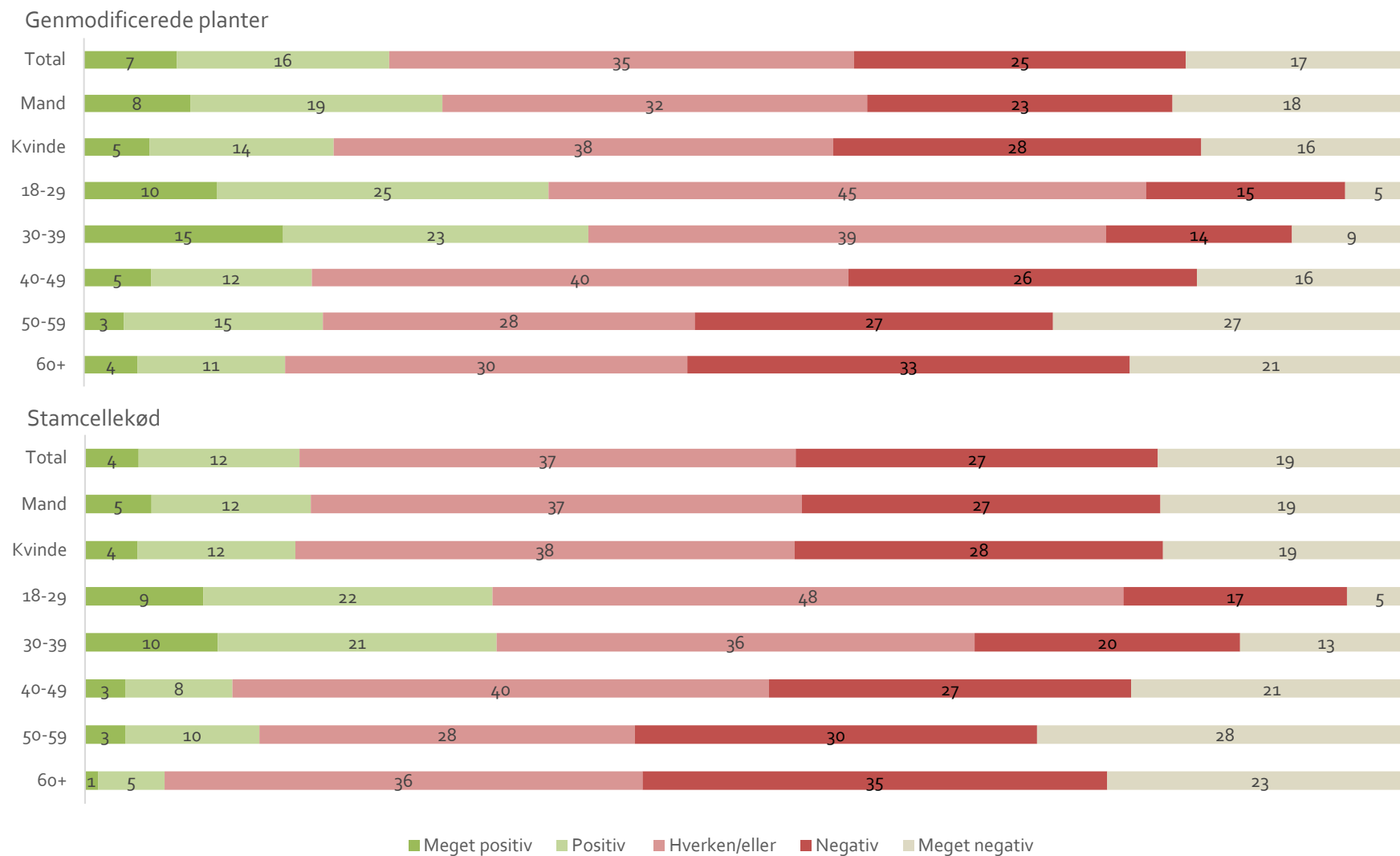
Spørgsmål: Er det nødvendigt, at vi ændrer vores livsstil betydeligt, eller kan teknologi alene håndtere klimaudfordringen?

3.10. Giver samtaler om forbrug og livsstil i relation til klimaforandringer anledning til konflikter?

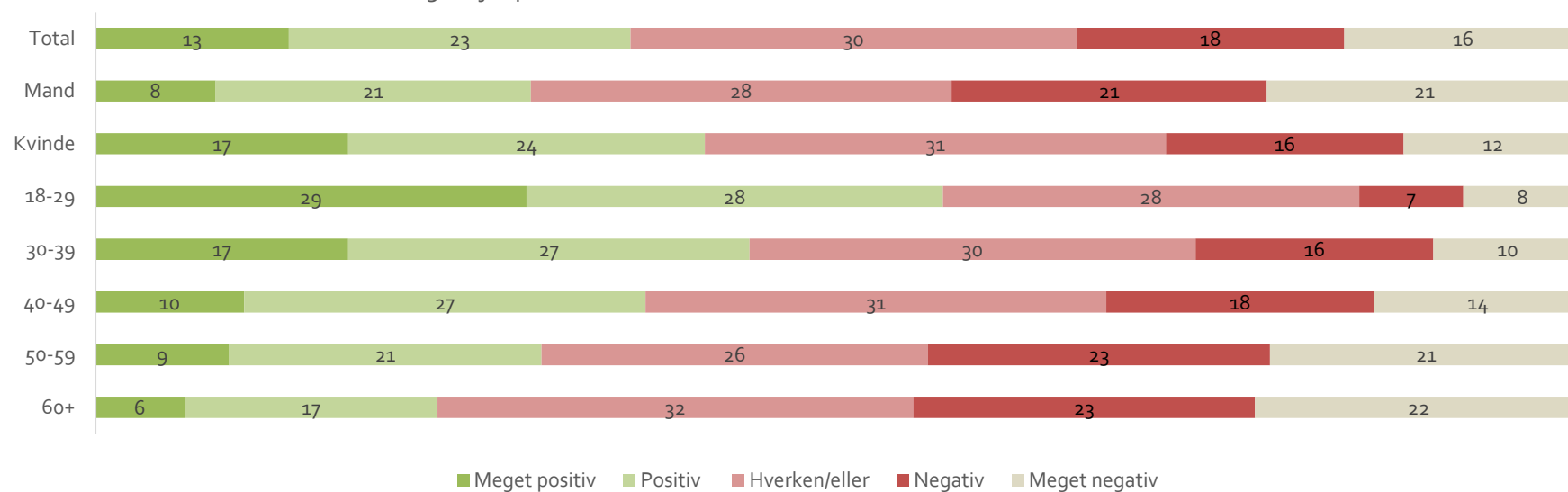
Spørgsmål: Hvilket udsagn passer bedst i forhold til samtaler om forbrug og livsstil i relation til klimaforandringer i din sociale omgangskreds?

3.11. Er du positivt eller negativt indstillet overfor brugen af nye fødevareteknologier?

Spørgsmål: Er du positivt eller negativt indstillet overfor brugen af følgende nye fødevareteknologier som en vej til en mindre klima- og miljøbelastende fødevarereproduktion?
 "Plantebaserede alternativer til kød og mejeriprodukter" på følgende side.

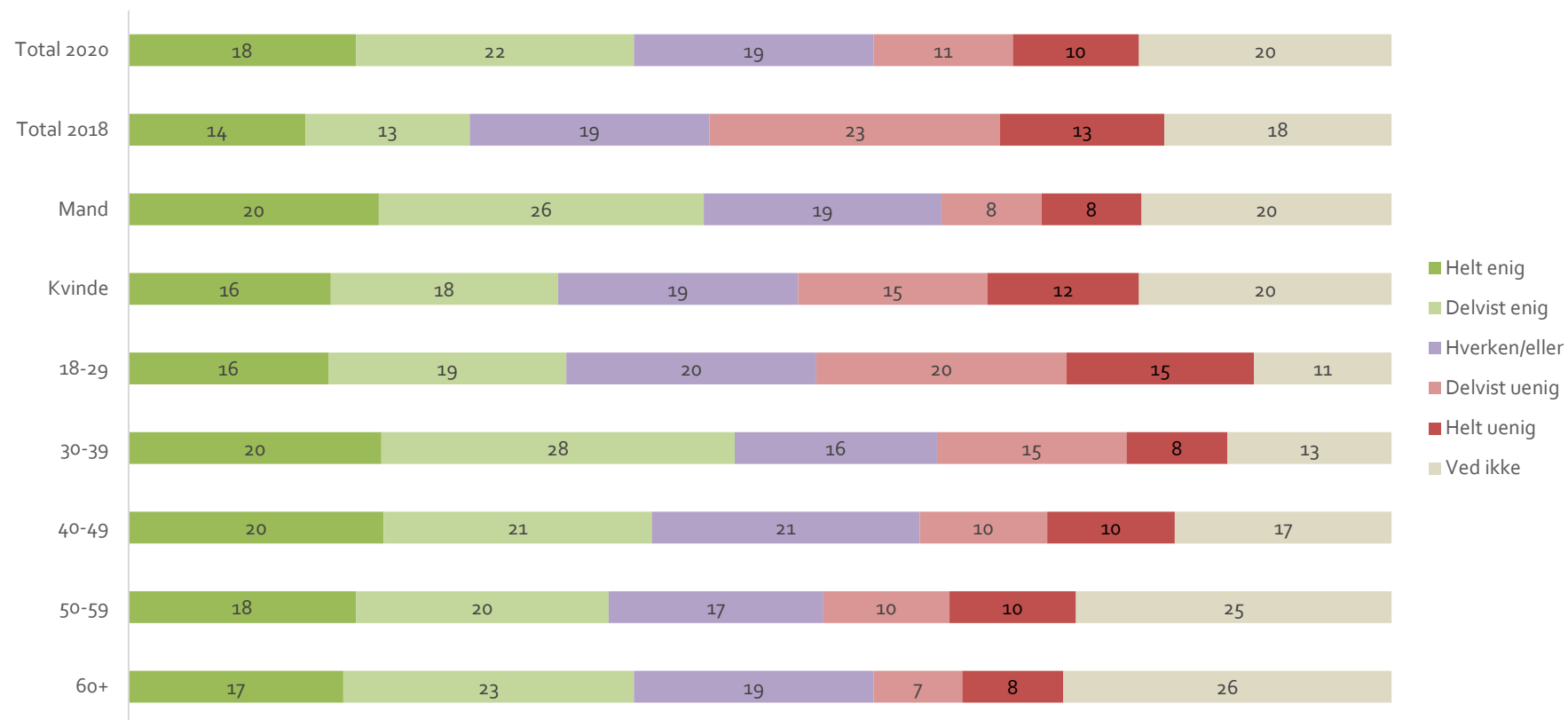
Plantebaserede alternativer til kød og mejeriprodukter

Spørgsmål: Er du positivt eller negativt indstillet overfor brugen af følgende nye fødevareteknologier som en vej til en mindre klima- og miljøbelastende fødevarereproduktion?

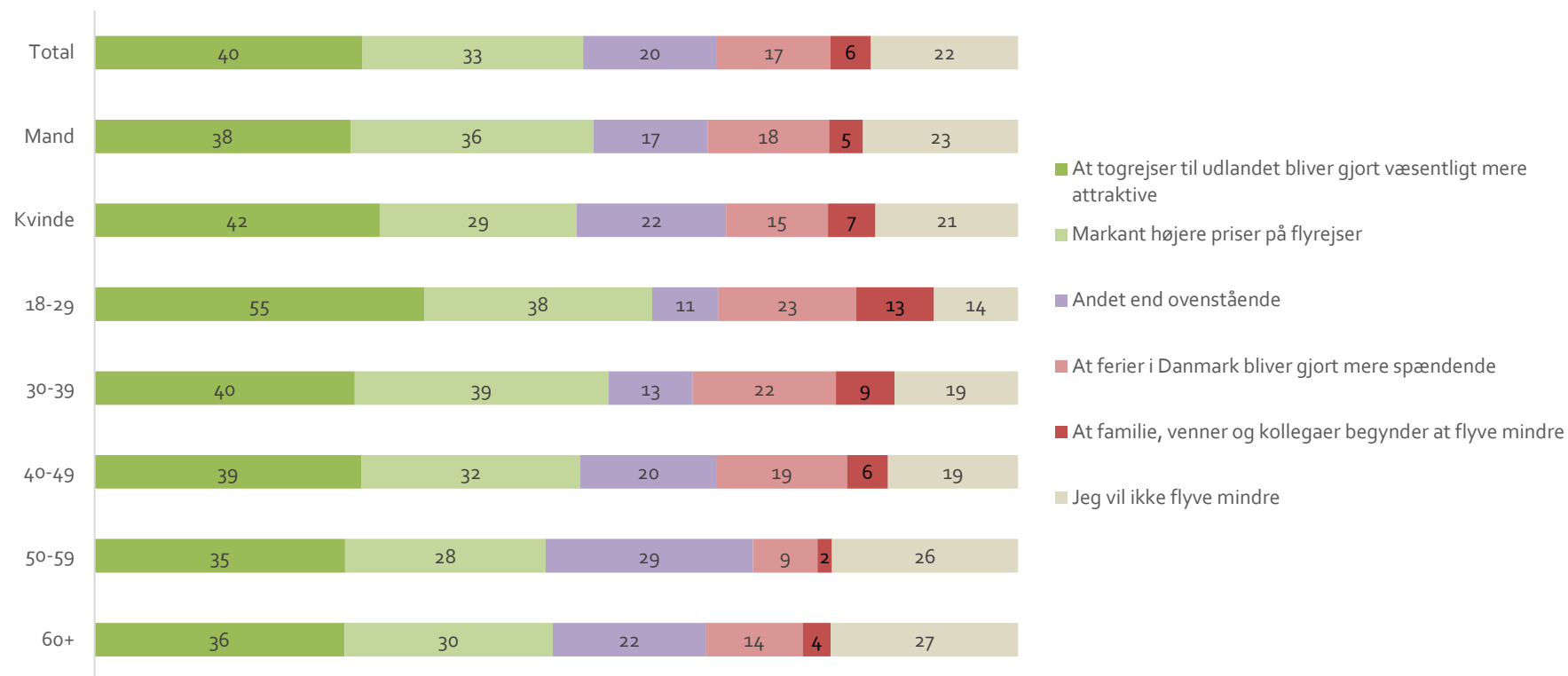

3.12. Er det svært at få den nødvendige næring med hovedsagelig plantebaseret mad?

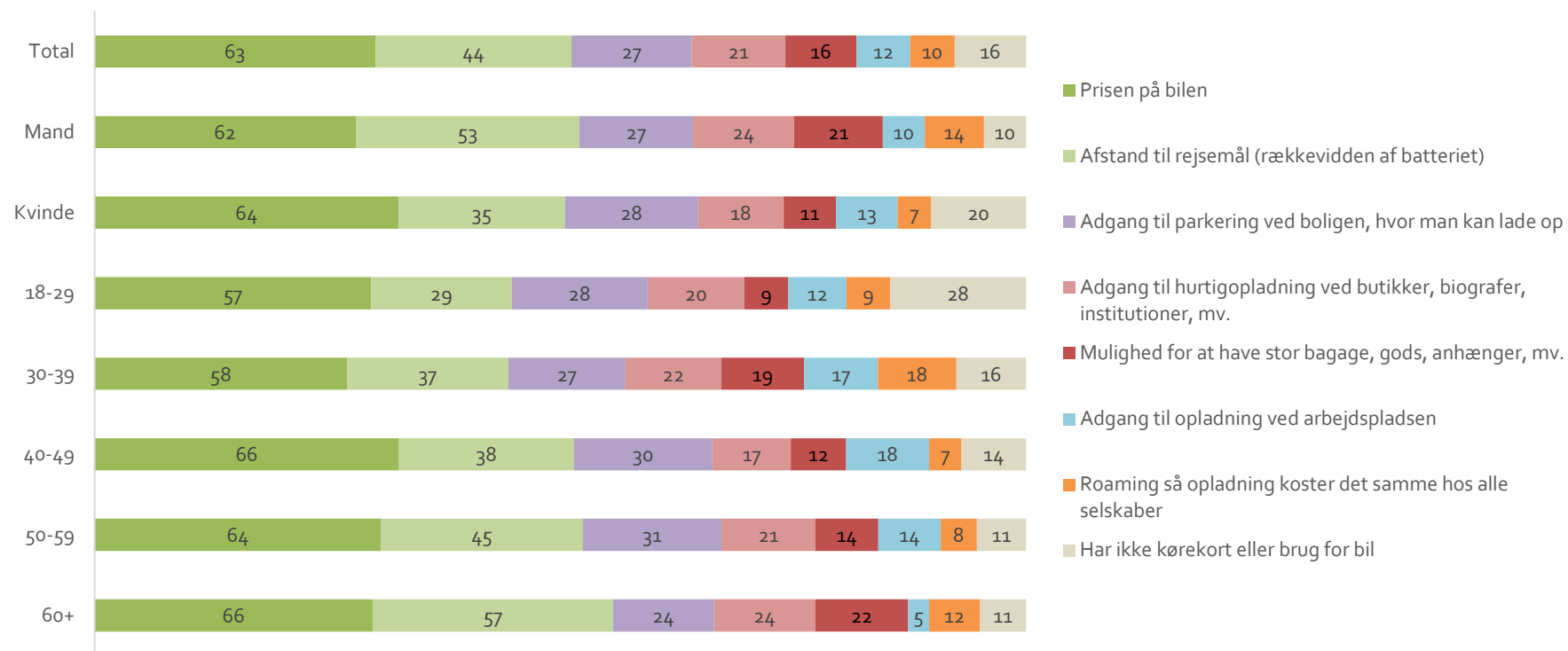
Spørgsmål: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn? "Det er svært at få de nødvendige proteiner, vitaminer og mineraler med hovedsagelig plantebaseret mad".

3.13. Hvad skulle der til, før du ville flyve mindre til udlandet end i dag?

Spørgsmål: Hvad skulle der til, før du ville flyve mindre til udlandet end i dag? (Max. 2 svar) Svar giver samlet mere end 100 pct. på grund af flere svarmuligheder.

3.14. Hvad er de største barrierer i forhold til at anskaffe og køre i en elbil?

Spørgsmål: Hvad er de største barrierer for dig i forhold til at anskaffe og køre i en elbil? (Max. 3 svar) Svar giver samlet mere end 100 pct. på grund af flere svarmuligheder.

Kilder

CONCITO (2018): Klimabarometeret 2018

CONCITO (2016): Klimabarometeret 2016

CONCITO (2015): Klimabarometeret 2015

CONCITO (2014): Klimabarometeret 2014

Holdningsundersøgelse blandt 1023 respondenter i Analyse Danmarks DK-Panel i perioden 26. juni til 2. juli, 2020

CONCITO

DANMARKS GRØNNE TÆNKETANK

CONCITO er en uafhængig tænketank, der formidler klimaviden og -løsninger til politikere, erhvervsliv og borgere.

Vores formål er at medvirke til en lavere udledning af drivhusgasser og en begrænsning af skadevirkningerne af den globale opvarmning.

www.concito.dk • info@concito.dk